

Stamreeks Leiss / Van der Lis (Familie van Joseph van der Lis, eigenaar van buitenhuis Woelwijk)

Auteur: ir. J.J. Duivenvoorden, 's-Gravenhage

Datum: 11 september 2018

Versie: voor publicatie op www.hogenda.nl

Contact: jacquesduivenvoorden@ziggo.nl

Foto: Woelwijk, Woelwijklaan 12, Voorschoten (foto J.J. Duivenvoorden, Den Haag)

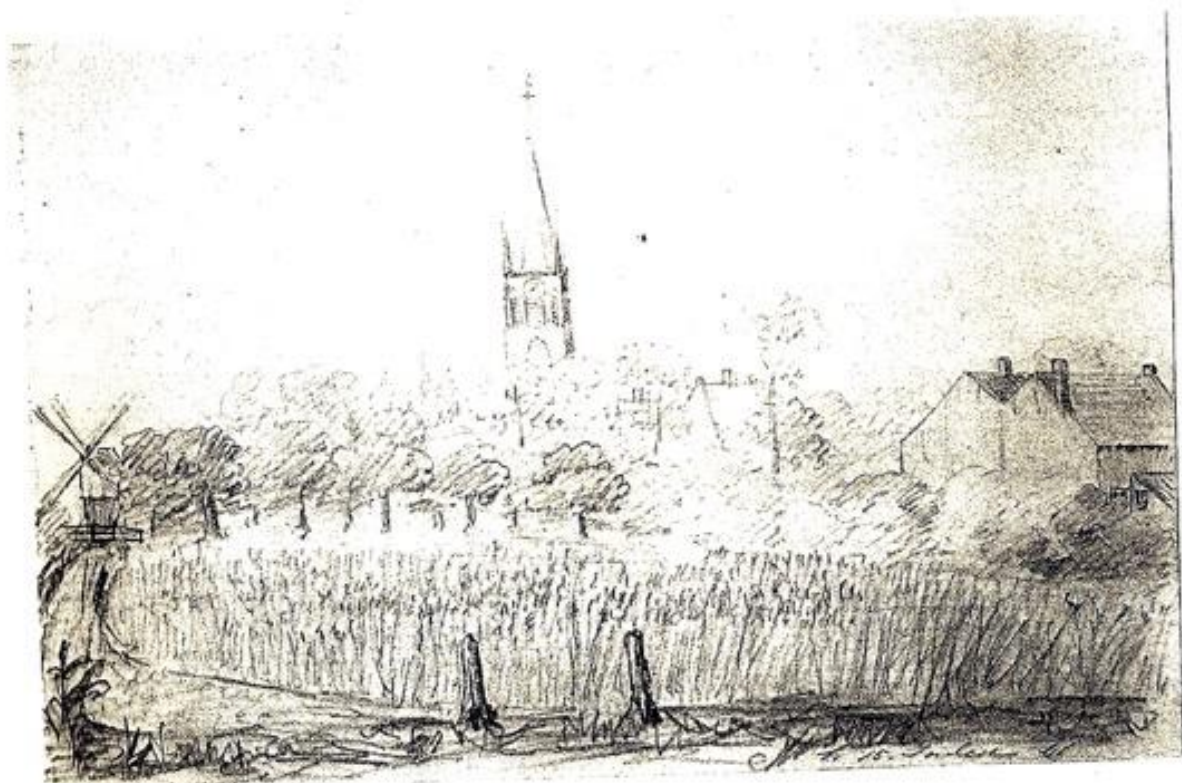
A. Inleiding

De stamreeks Van der Lis wordt opgesteld om de familie-context van Joseph van der Lis, geboren te 's-Gravenhage in 1729, meester chirurgijn te Voorschoten vanaf 1753 en eigenaar van het tussen 1762 en 1808 tot buitenverblijf verbouwde Woelwijk weer te geven.

Hypothese is dat deze familie-context heeft bijgedragen tot het initiatief van Joseph van der Lis om Woelwijk tot buitenverblijf te verbouwen. Met name het stedelijk milieu van 's-Gravenhage waarin Joseph van de Lis blijkt te zijn opgegroeid en de sociale klasse waarin hij is geboren geven indicaties voor zijn motieven om Woelwijk te verbouwen tot een buitenverblijf.

Gevolg van de upgrade van Woelwijk tot een buitenverblijf is dat de opvolgende kopers na 1808 en met name Mr. Petrus Cuneaus (eigenaar van 1808 tot 1813) en Mr. Jacobus Hendrik van der Schaaff

(eigenaar van 1813 tot 1822) Woelwijk exclusief als buitenverblijf gebruikten en niet meer als primaire woonlocatie. Op langere termijn heeft de door Joseph van der Lis geïnitieerde upgrade van Woelwijk tot buitenverblijf doorgewerkt tot de restauratie door eigenaar professor Van Manen (1967 tot 1975) tot en met de status anno 2017 met de huidige eigenaar Vereniging Hendrick de Keyser.

Plaat 12

Illustratie: Schets (tekening) van Voorschoten met rechts het contour van Woelwijk uit een van de drie schetsboeken van mevrouw Marie Louise Cornaz (1817-1898), echtgenote van de burgemeester van Voorschoten (vanaf 1842) Jacobus Petrus Treub (1818-1887), gedateerd 1841; bron: eigendom van de heer Th. Laurentius, Borssele (Zeeland); de digitale afbeelding is met toestemming van de eigenaar in deze publicatie opgenomen

De familie-context van Joseph van der Lis wordt hier in het kort weergegeven en in de onderstaande stamreeks Leiss / Van der Lis uitgebreid toegelicht.

De grootvader van Joseph van der Lis, Johan Diederik van der Lis (in Duitsland: Johann Dietrich Leiss), geboren in Butzbach in Duitsland (Wetterau / Hessen) was militair in het Staatse leger in de lijfgarde (bijgenaamd de blauwe garde) van stadhouder prins Willem III van Oranje-Nassau, de latere koning van Engeland. Door het ontbreken van militaire dossiers van soldaten uit het Staatse leger in de 17^e eeuw is het jaar van zijn toetreding tot de blauwe garde onbekend. Zijn echtgenote Geertruijt van der Sull was de dochter van Hermanus van Sull, palfrenier en later koetsier van stadhouder prins Willem III. Bij het overlijden van Hermanus van Sull in 1738 liet deze 5 huizen na gelegen in de Snoekstraat en de Breestraat vlak bij het toenmalige Hofkwartier in 's-Gravenhage.

Het beroep van meester-chirurgijn van Joseph van der Lis deed hem behoren tot de welgestelde kring van bewoners van Voorschoten.

Uit het onderzoek blijkt dat de klantenkring van de in Voorschoten gevestigde Joseph van der Lis als meester chirurgijn en apotheker zich uitstreckte tot gefortuneerde families in 's-Gravenhage met een buitenplaats in Voorschoten zoals blijkt uit een boedelbeschrijving in 1787 (HGA, Notarieel Archief, notaris Johannes Ebbe, Inv. Nr. 4006, akte 1098, dd. 18-07-1787) van wijlen vrouwe Adriana Geertruida le Grand weduwe van wijlen de heer Casparus de Jong, die VOC-commandeur was van de stad Galle op Ceylon /Sri Lanka en daar overleden in 1758.

([https://nl.wikipedia.org/wiki/Groote_Kerk_\(Galle\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Groote_Kerk_(Galle))) (<http://www.wolvendaal.org/churches-monuments/groote-church-galle>).

De weduwe de Jongh kocht op 29-05-1755 de buitenplaats Hofvliet in Voorschoten. Na haar overlijden op 28-10-1780 werd Hofvliet op 04-05-1781 verkocht aan de heer Kaal (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 23, f. 112v en verder). Joseph van der Lis diende op 23-05-1781 voor de eerder vermelde boedelinventaris in 's Gravenhage een rekening in voor zijn diensten als "chirurgijn en apothecar te Voorschoten" ten bedrage van 160 gulden 9 stuivers. De zuivere boedel van wijlen vrouwe Adriana Geertruida le Grand bedroeg in totaal 456.434 gulden, 11 stuivers en 6 penningen.

"Ma 5 maart 1781, 's-Gravenhaagsche Courant 28: Johannes Ebbe, Notaris en Makelaar in 's Gravenhage zal op Heden den 5 Maart 1781 en volgende dagen door den Stads-Vendumeester Stephanus Rietmulder ten sterfhuize van wijlen Vrouwe Adriana Geertruida Le Grand, in leve Weduwe van den WelEd. Gestr. Heere Casparus de Jongh, aan de Westzijde van het Noordeinde aldaar verkopen: Allerhande Meubelen enz. een Nootebome-Buau-Orgel en een Clavecimbal zijnde een staartstuk, gemaakt door Johannes Scheffer, en het gunt verder ten dage der Verkoopinge zal werden opgegeeven". (bron: RUDOLF RASCH: MUZIKALE ADVERTENTIES IN NEDERLANDSE KRANTEN 1621-1794).

In 1782 ontvangt Joseph van der Lis een legaat uit de nalatenschap van jonkvrouw Johanna Elisabeth van Rooijen, geboren De Lille. Op 8 februari 1782 gaven voor notaris Frans van Stipriaan Jacobuszoon in Leiden (Erfgoed Leiden, Notarieel Archief, archief 0506, Inv. Nr. 2598, akte 12) drie comparanten (Joseph van der Lis, meester-chirurgijn in Voorschoten, Josué L'Ange, notaris en procureur in Leiden en Dirkje Remmerswaal, dienstbode uit Wassenaar) een volmacht aan Willem Scheffer, bode van de Guardes Dragonders in Nassau Haddemar, om een legaat te ontvangen uit de handen van de heer Friedrich Wilhelm Bender, chirurgus in Nassau Dietz als executeur van het testament van jonkvrouw Johanna Elisabeth van Rooijen, geboren De Lille, op 4 juni 1780 in de stad Nassau Dietz gepasseerd voor de stadssecretaris. Na het overlijden van jonkvrouw Johanna Elisabeth van Rooijen, geboren de Lille, op 26 februari 1781 in Nassau Dietz wordt in augustus 1781 door de executeurs van het testament een inventaris opgemaakt van de nalatenschap. Het legaat bestond onder andere uit kleding en linnengoed, parasols of waaiers voor de eerste twee comparanten en beddengoed voor de derde comparante .

Nader onderzoek van de klantenkring van Joseph van der List zal moeten uitwijzen of hij zich vooral rijke families tot klant mocht rekenen en of zijn connecties in 's-Gravenhage daarbij overwegend van belang zijn.

In 1803 als hij op de leeftijd van 84 jaar in Leiden zijn testament opmaakt blijkt hij domicilie te hebben in Leiden als huurder op Rapenburg 32 en Woelwijk echt als buitenverblijf te gebruiken. Zijn

jongere broer Willem huwde in 1804 in Leiden terwijl hij daar al woonde en werkte daar als chirurgijnsknecht.

Hij geeft in dit testament het volgende aan: “Marijtje Bonifacius weduwe van wijle Cornelis de Lange woonende te Voorschoten haar leven lang gedurende te maaken en bespreken de vrije bewoning en het gebruik van zodanige Huizinge en Erve onder Voorschoten, aan den comparant in eigendom toe behoorende als waar in zij thands woonachtig is zonder daar voor, gedurende dien tijd, eenige huur te betaalen en bovendien nog haar leven lang gedurende”.

Tenslotte blijkt uit het onderzoek dat Joseph van der Lis ongehuwd is gebleven en in zijn laatste testament van 22 november 1807 worden de dan levende drie zusters (Willemina, Clasina en Johanna, allen weduwe) en zijn broer (Willem) benoemd tot erfgenaam.

Uit genealogische contacten is gebleken dat er nu nog nabestaanden zijn van de zussen van Joseph van der Lis en met name nabestaanden van zijn zus Clasina van der Lis. Dit is niet uitgebreid onderzocht.

B. De stamreeks Leiss / Van der Lis

I. Karl Leiss

Zijn beroep was ruiter (Reiter in het Duits). Hij huwde op 03-07-1570 in de Lutherse St. Jakobskerk in Rothenburg ob der Tauber (Beieren, Duitsland) met Walburga Ruffin, geboren te Dombühl (Traubuch Rothenburg St. Jakob Band 1 S. 63).

Foto St. Jakobskerk in Rothenburg ob der Tauber (bron: W. Pfitzinger, 2018)

Uit dit huwelijk (allen gedoopt in de Lutherse St. Jakobskerk in Rothenburg ob der Tauber):

1. Leonhardt, gedoopt 27-06-1571, doopgetuige Leonhard Zeitz (Taufbuch Rothenburg St. Jakob Band 1 S. 446), volgt II
2. Michael, gedoopt 09-07-1572, doopgetuige Michael Bernbeck (Taufbuch Rothenburg St. Jakob Band 1 S. 464)
3. Apollonia, gedoopt 05-06-1573, doopgetuige Frau Apollonia Gutenbergin (Taufbuch Rothenburg St. Jakob Band 1 S. 482)
4. Esther, gedoopt 24-07-1580, doopgetuige Junckfrau Esther Wernizerin (Taufbuch Rothenburg St. Jakob Band 1 S. 640)
5. Johannes, gedoopt 13-04-1582, doopgetuige Johann Krebs, Verwalter in dem Frauencloster (Taufbuch Rothenburg St. Jakob Band 1 S. 690)
6. Conrad, gedoopt 23-04-1783, doopgetuige Junckher Sebaldu Hornburg (Taufbuch Rothenburg St. Jakob Band 1 S. 718)

II. Leonhardt Leiss

Hij werd ook „L. Leiss oder Körschner“ genoemd. Hij huwde Butzbach in de Lutherse Markus-kerk 05-12-1602 Helena Stang, gedoopt Butzbach in de Lutherse kerk 26-07-1579, dochter van Hans Stang en Margaretha Kopf; zij huwde als weduwe van Leinhardt Leiss in 1609 met Peter Becker. Leonhardt Leiss overleed in Butzbach 24-09-1607.

Foto Markuskerk Butzbach (Kreis Wetterau, Hessen, Duitsland) (bron: Bodo Heil, Butzbach, 2018)

Bron: Hanno Müller, Familienbuch Butzbach Band I Familien 1560 bis 1625 [But 1 - 1814]. Evangelische Markus-Kirchengemeinde Butzbach. Butzbach 2003.

Uit dit huwelijk:

1. Johannes, volgt III

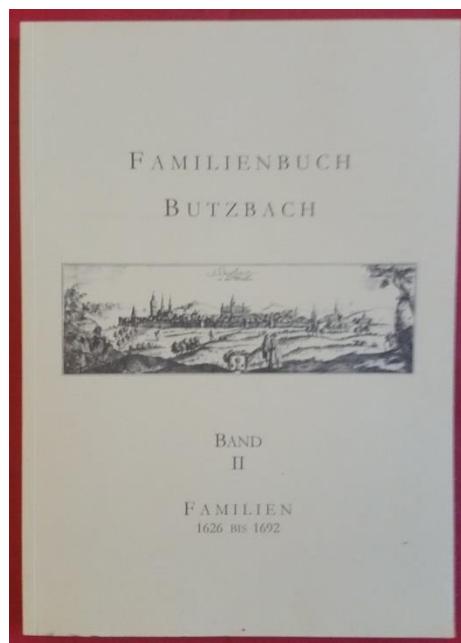
III. Johannes Leiss

Hij werd geboren in Butzbach op 29-07-1607. Hij werd in 1629 voor het eerst en van 1633 van 1637 in de stadsrekeningen genoemd, was Tuch-Krämer (1638) en (Stadt-) Wachtmeister(1655), was doopgetuige 1632 bij de doop van Johannes Boff; 1633 bij Peter Groß; 1636 bij Wolff Beer; 1638 bij Dietrich Zehner; 1640 bij Georg Andreas Pauli; 1647 bij Henrich Geibel; 1648 bij Georg Schepper en 1678 bij Conrad Lesch.

Hij huwde op 18-06-1629 in de Lutherse Markus-kerk met Catharina Becker, geboren in Butzbach in 1613, dochter van Jacob Becker en Elisabeth N., overleden Butzbach 09-02-1680;

Zij was doopgetuige in 1641 bij de doop van Georg Braubach; in 1645 bij de doop van Nicloß Marx en in 1651 bij de doop van Georg Seibel en zij stierf oud 67 jaar als echtgenote. In haar overlijdensbericht stond "hat mit ihrem Mann 52 Jahr in der Ehe gelebt und 16 Kinder mit ihme gezeugt".

Bron: Hanno Müller, Familienbuch Butzbach Band I Familien 1560 bis 1625 [But 1 - 1814]. Evangelische Markus-Kirchengemeinde Butzbach. Butzbach 2003.

Uit dit huwelijk (alle kinderen geboren in Butzbach en gedoopt in de Lutherse Markus-kerk in Butzbach):

1. Kind: gedoopt 20-08-1630 (doopgetuige: Peter Becker), overleden 02-05-1641
2. Kind: gedoopt 10-10-1631 (doopgetuige: Eberhard Dautt), overleden 24-11-1631
3. Kind (Helena): gedoopt 13-06-1633 (doopgetuige: V. Mutter (Helena)), overleden 31-05-1652
4. Kind: gedoopt 09-10-1634 (doopgetuige: Anna , weduwe van Wilhelm Dauts)
5. Kind: gedoopt 17-03-1636 (doopgetuige: Dorothea , vrouw van Hans Rigers), overleden 14-08-1636

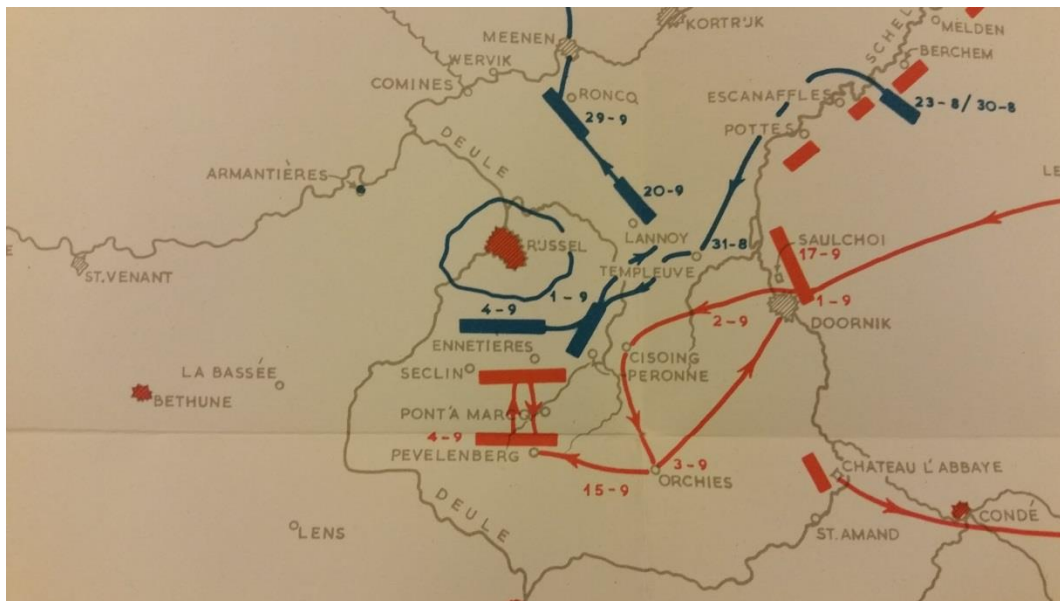
6. Anna Dorothea, gedoopt 04-06-1637 (doopgetuige: de vrouw van Michel Mölchers)
7. Catharina, gedoopt 28-07-1639 (doopgetuigen Peter Wendel, bakker, en Catharina)
8. Anna Margaretha, gedoopt 13-12-1640 (doopgetuigen: Johann Andreas Pauly en A. Margr.), overleden 26-03-1641
9. Magdalena, gedoopt 06-04-1642 (doopgetuigen: Georg Braubachs en Magdalena), overleden 29-06-1645
10. Johannes, gedoopt 30-05-1644 (doopgetuige: Johannes Zaunschlipfer, bakker)
11. Anna Elisabetha, gedoopt 29-09-1646 (doopgetuige: Christoffel Schmidt, aalmoezenier)
12. Anna Margaretha, 16-07-1648 (doopgetuige: Georg Schwanckerts); zij huwt Balthasar Barth, wonend in Waltans in de Pfalz
13. Johann Peter, gedoopt 21-04-1650 (doopgetuige: Peter Schild, Zentgraf, Vorsitzende eines Gerichtsbezirks, der ursprünglich hundert Dörfer), overleden 02-09-1652
14. Anna Catharina, gedoopt 15-01-1652 (doopgetuigen: Wolff Beers en A. Catharina), overleden 29-07-1683; zij huwt 1671 Conrad Lesch, Metzgermeister und Gastwirt
15. Johann Dietrich, gedoopt 15-05-1653 (doopgetuige: Dietrich Zehner, Ratsverwalter und junger Bürgermeister), volgt IV
16. Johann Friedrich, gedoopt 11-07-1655 (doopgetuige: Friedrich Lesch), overleden 19-02-1656

Bron: Hanno Müller unter Mitarbeit von Bodo Heil, Band II Familien 1626 bis 1692 [But 1901 - 3905]. Hrsg. Evangelische Markus-Kirchengemeinde Butzbach. (Butzbach 2005).
--

IV Johan Diederik van der Lis

Gedoopt als Johann Dietrich Leiss op 15-05-1653 in de Lutherse Markus-kerk in Butzbach, Kreis Wetterau (Hessen, Duitsland). Hij huwt (ondertrouw 's-Gravenhage Grote Kerk 15-06-1687; HGA, DTB 's-Gravenhage, Ondertrouwboek Grote Kerk, Inv. Nr. 43, blz. 24v) in de Loosduinse Gereformeerde kerk op 29-06-1687 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Trouwboek Loosduinse Gereformeerde Kerk, Inv. Nr. 401, f. 273) met Geertruijt van Sull, geboren 's-Gravenhage, gedoopt op onbekende locatie 21-05-1668 (DNL 1898, kolom 166), dochter van Hermanus van Sull en Johanna Brink/Brinck. Geertruijt overlijdt 's-Gravenhage 06-07-1703 (DNL 1898, kolom 166) en wordt op 07-07-1703 aldaar begraven als Geertruijt van Lis (HGA, Archief van de secretaris, register betreffende de impost op het trouwen en begraven, beheersnummer 321, Inv. Nr. 1, blz. 59). Hermanus van Sull overlijdt te 's-Gravenhage op 17-02-1738 en wordt op begraven in de Kloosterkerk (HGA, Archief van de secretaris, Impost op het trouwen en begraven 1695-1805, Inv. Nr. 24, blz. 101v) in de kelder onder het koor; "comt voor de huur van het graft het regt van de zerk ende twee poos luijen f. 18 gulden" (HGA, Rekening van de rentmeester van de Kloosterkerk aan de Gecommitteerde Raden vanwege ontvangsten uit begrafenissen etc., Inv. Nr. 226, blz. 117v en 118); hij is gedoopt op onbekende locatie op 20-08-1644 (DNL 1898, kolom 166) als zoon van Jan van (der) Sull en Magdalena van Elsbergh. Johanna Brinck wordt begraven te 's-Gravenhage op 22-08-1703 in de Kloosterkerk (HGA, DTB 's-Gravenhage, Begraafboek, Inv. Nr. 437, blz. 59v).

Hij is sergeant onder de blauwe garde en sneuvelt in de slag voor Rijssel in 1708.

Illustratie: Slag bij Rijssel 1708 (bron: Staatse Leger, deel IV)

Tekst ondertrouw 15-06-1687 (Grote Kerk): "Johan Dederick Lijs Jongman van Lusbagh van Wetrauw sergeant onder de compagnie gardes van Sijn Hoogheijt geleijt werdende bij de heer grave van Solms met Geertruijt van Sul jongedochter geboortig alhier beijde woonende alhier".

Tekst ondertrouw 15-06-1687 (Rechterlijk Archief): "Johan Diderick Leijs jongman van Rutsbach in de Wetterau sergeant onder de compagnie gardes van Zijn Hoogheijt geleijt werdende bij de heer Collonel grave van Solms, met Geertruijt van Sul geboortig alhier beijde wonende alhier".

Uit dit huwelijk (allen geboren en gedoopt te 's-Gravenhage):

1. Johannes, gedoopt Evangelisch Lutherse kerk 05-11-1687 (met achternaam Leis) (doopgetuigen: Jacob Werner, sergeant, en Jannetje Sull; HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek No. 318, blz. 125)
2. Johanna, gedoopt Groote Kerk 10-11-1688 (met achternaam Leijs) (doopgetuigen: Hermanus van Sull, Jannetje van Sull en Antoinette Brink; HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek No. 7, blz. 86)
3. Hermanus, gedoopt Groote Kerk 02-08-1693 (met achternaam Elijs) (doopgetuigen: Hermanus van Sull, Hermanus Bogemaker en Johanna Brink met Eva Vospoel; HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek No. 7, blz. 198v); hij wordt begraven op 12-11-1693 in de Nieuwe Kerk met de vermelding "kind van Lis in de Snoekstraat" (HGA, DTB 's-Gravenhage, Begraafboek, Inv. Nr. 287, blz. 32v)
4. Catharina, geboren te 's-Gravenhage, gedoopt 26-01-1695 (DNL 1898, kolom 166/167); zij huwt 1^e 's-Gravenhage (ondertrouw 28-04-1720; HGA, DTB 's-Gravenhage, Ondertrouwboek Rechterlijk, Inv. Nr. 757, blz. 64) op 12-05-1720 in de Scheveningse Hervormde gemeente (HGA, DTB 's-Gravenhage, Trouwboek Scheveningse Hervormde gemeente, Inv. Nr. 391, blz. 18) met Albert Maes, weduenaar van Geertruid Schouten, gedoopt 's-Gravenhage 04-02-1689 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Grote Kerk, Inv. Nr. 7, blz. 98), zoon van Jan Gillisz Maes en Martijntje Cornelis Jansdr Caters, overleden aangegeven 's-Gravenhage 28-01-1727 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Ontvanger impost trouwen en begraven, Inv. Nr. 28, blz. 145v); zij huwt 2^e 's-Gravenhage (ondertrouw 21-05-1730; HGA, DTB 's-Gravenhage, Ondertrouwboek Rechterlijk, Inv. Nr. 758, blz. 139) op 04-06-1730 in de Scheveningse Hervormde gemeente als weduwe van Albert Maes (HGA, DTB 's-Gravenhage, Trouwboek Scheveningse Hervormde Kerk, Inv. Nr. 392, blz. 157) met Gerrit Allart, overleden aangegeven 27-09-1736 pro Deo (HGA, DTB 's-Gravenhage, Register van aangifte van het begraven pro deo, Inv. Nr. 29, 17v). Uit dit huwelijk dochter Elisabeth, gedoopt 's-Gravenhage Kloosterkerk 01-09-1730 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek, Inv. Nr. 176, blz. 227); zij huwt 3^e 's-Gravenhage (ondertrouw 14-03-1745; HGA, DTB 's-Gravenhage, Ondertrouwboek Rechterlijk, Inv. Nr. 761, blz. 5v) op 21-03-1745 in de Scheveningse Hervormde gemeente (HGA, DTB 's-Gravenhage, Trouwboek Scheveningse Hervormde gemeente, Inv. Nr. 392, blz. 157) als weduwe van Gerrit Allart met Gabriel Donker, meester vleeshouder, gedoopt in de Evangelisch Luthersche gemeente te 's-Gravenhage 21-04-1709 (getuigen: Hendrik Donker en Maria Voshagen; HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Evangelisch Luthersche gemeente, Inv. Nr. 319, blz. 13v), zoon van David Doncker en Catharina van Brunswijk, overleden 's-Gravenhage 24-10-1784 (begraven in de Grote Kerk 1^e klasse HGA, Register van begraven lijken Grote Kerk, Inv. Nr. 158, blz. 23)(HGA, DTB, Archief van de secretaris, Register betreffende de impost op het trouwen en begraven, 1^e – 4^e klasse, Inv. Nr.

26, blz. 95v). Zij is overleden in 's-Gravenhage op 29-03-1760 (overlijden aangegeven op 01-04-1760, oud 65 jaar, 1^e klasse, 30 gulden) (HGA, DTB 's-Gravenhage, Begraafboek, Inv. Nr. 25, blz. 96v).

Catharina van der Lis en Gabriel Donker maken voor notaris Pieter van Beekesteijn op 03-11-1755 hun testament op (HGA, Notarieel Archief 's-Gravenhage, Inv. Nr. 2908, No. 95). Genoemd worden uit eerdere huwelijken de voordochter Catharina Donker en de voordochter Elizabeth Allard.

Op 26-03-1773 wordt na het overlijden van Catharina van der Lis de acte van conventie en obligatoir opgemaakt voor de notaris (HGA, Notarieel Archief 's-Gravenhage, Inv. Nr. 4221, blz. 291 e.v.). De erfenis van Catharina van der Lis bedraagt 20.000 gulden. Erfgenamen zijn Gabriel Donker en Elisabeth Allart, dochter van Catharina van der Lis uit een eerder huwelijk.

Gabriel Donker maakt een nieuw testament op 04-08-1784 (HGA, Notarieel Archief 's-Gravenhage, Inv. Nr. 4391, blz. 69).

5. Hermanus, gedoopt Groote Kerk 22-08-1696 (met achternaam Van der Leest) (doopgetuigen: Hermanus van Zull, Johanna Brink en Beelia van Zull; HGA, DTB 's-Gravenhage, doopboek No. 8, blz. 34v); hij huwt N.N.; uit dit huwelijk Geertruijt (februari 1738 is zij 14 jaar oud) en Johanna van der Lis (februari 1738 is zij 6 jaar oud), die erfgenaam zijn van hun op 17-02-1738 overleden grootvader Hermanus van Sull (HGA, Weeskamerarchief, 0402-01, Inv. Nr. 94, blz. 93).

Op 15-08-1741 wordt in de Nieuwe Kerk gedoopt Kornelis Hendrik de Wit, zoon van Jan de Wit en Geertrui van der Lis, met Kornelia van der Lis als getuige (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Nieuwe Kerk, Inv. Nr. 246, blz. 42). Is zij de hierboven vermelde dochter van Hermanus van der Lis?

6. Johanna, gedoopt Groote kerk 02-12-1699 (met achternaam Van der Lis) (doopgetuigen: Hans Jurrien Smit en juffrouw Schreurder; HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Grote Kerk, Inv. Nr. 8, blz. 106v)

7. Johannes, volgt V.

Hermanus van Sull, palfrenier van Zijn Hoogheijd den Prince van Orange, koopt op 20 juli 1680 een huis en erf aan de noordzijde van de Snoekstraat in 's-Gravenhage van Cornelis van Cranendijk, notaris te Delft, die de verkoop met procuratie uitvoert van Michiel Godefroy, Baron d'Overschie (Gemeentearchief 's-Gravenhage, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 389, f. 389).

In 1700 worden Hermanus van Sull, zijn vrouw Johanna Brink en hun dochters Belitje van Sull en Geertruijt van Sull, tesamen wonende in de Snoekstraat, vermeld als lidmaten van de Hervormde Kerk van 's-Gravenhage (Lidmatenregister van de Hervormde Gemeente 's-Gravenhage, archief Kerkenraad, beheersnummer 203, Inv. Nr. 264, f. 348).

Hermanus van Sull en Johanna Brinck sluiten op 21 mei 1702 te 's-Gravenhage een testament op de langstlevende af. Hierin wordt als beroep van Hermanus van Sull vermeld: gewezen koetsier van Hare Majesteit de Koning van Groot Brittannië (HGA, Notarieel Archief, Inv. Nr. 728, f. 582 e.v.). In het testament wordt vermeld dat het legaat kan betreffen (zonder nadere specificatie) nagelaten goederen, roerende en onroerende "soo in het koninckrijck van Engelant alshier te lande gene uijtgesondert".

Hermanus van Sull sluit op 23 maart 1725 een testament als weduwnaar van Johanna Brinck (HGA, Notarieel Archief, Inv.Nr. 701, f. 301 e.v.). Zijn beroep is palfenier. Hij legateert onder meer aan de twee nagelaten kinderen van zijn dochter Geertruijt van Sull met name Catharina van der Lis en Hermanus van der Lis.

Op 14 juli 1725 wordt aanvullend op het testament de acte van revocatie gesloten (HGA, Notarieel Archief, Inv.Nr. 701, f. 415).

Op 24 december wordt aanvullend op het testament een obligatie afgesloten door monseigneur Hermanus van Sull en juffrouw Johanna van Sull, weduwe van wijlen Johan van Wijck (HGA, Notarieel Archief, Inv.Nr. 701, f. 513).

Op 24 maart 1727 sluit Hermanus van Sull opnieuw een testament en legateert onder meer aan zijn dochter Johanna van Sull, weduwe van Johan van Wijck (HGA, Notarieel Archief, Inv. Nr. 702, f. 257 e.v.).

Op 11 januari 1738 sluit Hermanus van Sull, ziek te bed liggende, zijn laatste testament af voor notaris Bartholomeus van Wanevelt (HGA, Notarieel Archief, Inv. Nr. 2546, f. 2 en verder). Hij legateert aan zijn kleindochter Catharina van der Lis als dank voor de verzorging in gezondheid en op zijn ziekbed zijn meubelen, kleding en zijn sieraden. Zijn erfenis verdeelt hij over vier partijen te weten: 1^e partij Catharina van der Lis, weduwe van Gerrit Allard, dochter van wijlen Geertrui van Sull en Johannis van der Lis voor de helft in een vierde part en Geertrui van der Lis en Johanna van der Lis, dochters van Hermanus van der Lis, die een zoon was van Geertrui van Sull en Johannis van der Lis voor de wederhelft in het gemelde een vierde part; 2^e partij Geertrui van Loenen, Johanna van Loenen, Maria van Loenen en Petronella van Loenen, dochters van wijlen Belia van Sull, getrouwd geweest met Nicolaes van Loenen met haar vieren voor een gelijk vierde part; 3^e partij Johannes van Sul ofwel deszelfs descendentes bij representatie in hun vaders plaats voor een gelijk een vierde part; 4^e partij Hermanus Buijink, zoon van Barent Buijink en wijlen Maria van Wijk, zijnde een dochter van wijlen Johanna van Sull voor het resterende vierde part.

Na het overlijden van Hermanus van Sull op 17 februari 1738 wordt door Catharina van der Lis en de executeurs van het testament van Hermanus van Sull te weten messieurs Hermanus van Wezel (meester smit) en Alexander van Wel (meester timmerman), burgers en inwoners alhier, op 18 maart 1738 de staat en inventaris opgemaakt van de goederen en effecten van de nalatenschap voor notaris Bartholomeus van Wanevelt (HGA, Notarieel Archief, toegang 0372-01, Inv. Nr. 2546, akte 20).

“Desen boedel heeft te pretenderen van de Heeren Raeden ende Meesters van de Reekeninge der Domeijnen van wijlen zijn koninklijke Majesteit van Groot Brittanien, Willem de Derde, glorieuser Memorie, de somme van vier hondert en twee guldens, per reste van zeven hondert twee gulden, 't welk den overleedene bij Resolutie in dato den twintigsten Augustus XVII C een en twintigh is geëccoordeert, dus f. 402:0:0”.

In de lasten van de boedel is onder meer een kostenpost opgenomen voor zes volghoetsen bij de begrafenis in de Kloosterkerk: “zes volghoetsen ijder twee gulden tien stuivers f 15:0:-”, Daarnaast kostenposten voor doctor Tancé (f. 5:2:-) voor gedane visites en voor chirurgijn van der Meulen (f. 3:14:-) voor gedane diensten aan de overledene.

Tot de erfenis behoren 5 huizen, waarvan vier met huurders, vier gelegen aan de noordzijde van de Snoekstraat en een aan de westzijde van de Breestraat. Deze huizen worden op 15 april 1739 publiekelijk geveild, behalve het woonhuis in de Snoekstraat dat voor een waarde van 2000 gulden wordt overgedragen aan kleindochter Catharina van der Lis (Gemeentearchief Den Haag, Rechterlijk Archief, toegang 0351-01, Inv. Nr. 402, f. 424 en verder).

De rekening en verantwoording van de verdeling van de nalatenschap van Hermanus van Sull vindt plaats op 26 juli 1738 voor notaris Bartholomeus van Wanevelt (HGA, Notarieel Archief, Inv. Nr. 2547, akte 63). De ontvang van de nalatenschap bedraagt 7469 gulden, 2 penningen en 10 cent.

Bronnen:

Nederlandsche Leeuw 1898 (16^e jaargang), blz. 91 (kolommen 165 en 166) “Geslacht van Sull”:
<http://www.knggw.nl/wp-content/leeuw/1898-91-121.pdf>

Wapen Van Sull: Wapen doorsneden. 1°. in rood een liggende zilveren maan aan weerszijden vergezeld van een gouden ster; 2°. in blauw drie in een rij (en fasce) geplaatste gouden ruiten.

Illustratie: wapen Van Sull (bron: getekend door H.K. Nagtegaal aan de hand van de bronvermelding)

Nederlandsche Leeuw 1907 (25^e jaargang), kolom 230 “Doncker, ook Donker”:
<https://www.knggw.nl/wp-content/leeuw/1907-123-165.pdf>

Wapen Doncker/Donker: Het wapen van dit geslacht is doorsneden: 1. In zilver een rood getongde zwarte brakkenkop; 2. in zilver twee zwarte stijgbeugels naast elkander.

Illustratie: wapen Doncker (bron: getekend door H.K. Nagtegaal aan de hand van de bronvermelding)

Voor de tekening van het wapen Doncker heeft Hans Nagtegaal als bron gebruikt: "SAD, W. van der Lelij, Namen en wapenen der Ed. Agtbaare Heeren bailliuwen, schouten, burgermeesteren ende schepenen, mitgaders pensionarissen, thesauriers en secretarissen van 's-Gravenhage."

Blauwe Garde: <http://www.vlgn.nl/nl/werkgroepen/de-blauwe-garde>

Blauwe Garde: <http://www.rhpa.nl/index.php/hetregiment>

Blauwe Garde: <http://rampjaar.blogspot.nl/2009/06/blauwe-garde.html>

V. Johannes van der Lis

Johannes van der Lis is gedoopt op 8 maart 1701 te 's-Gravenhage in de Nieuwe Kerk (zijn vader wordt genoemd met achternaam Van der Lis) (getuigen: Johannes Stakenbroek en Johanna van Sul).

Hij huwt (ondertrouw 's-Gravenhage Kloosterkerk 23-02-1727 (HGA, archief kerken DTB Inv. Nr. 198, blz. 98) op zondag 9 maart 1727 in de Scheveningse kerk met Johanna Hendrikson (HGA, DTB 's-Gravenhage, Inv. Nr. 391, f. 123), beide geboren en wonende te 's-Gravenhage; zij is gedoopt in de Nieuwe Kerk op 20-09-1705 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Inv. Nr. 242, f. 22), dochter van Willem Hendrikson en Maria de Pauw. Zij is overleden aangegeven op 7 januari 1788, oud 83 jaar en begraven in de Nieuwe Kerk pro Deo 2e rond (HGA, DTB 's-Gravenhage, Inv. Nr. 293, f. 80).

Zijn beroep is drukkersknecht.

Johannes van der Lis wordt door belijdenis lidmaat van de NH kerk in 's-Gravenhage in 1738. Hij woont dan in de Jan Hendrikstraat ((Lidmatenregister van de Hervormde Gemeente 's-Gravenhage, archief Kerkenraad, beheersnummer 203, Inv. Nr. 266, f. 4).

Het huwelijk is door schout en schepenen van 's-Gravenhage ontbonden (gesepareerd) op 29 april 1754 (Gemeentearchief 's-Gravenhage, Rechterlijk Archief, archief nr. 0315-01, Inv. Nr. 316, Nr. 316).

Bij de echtscheiding van zijn ouders op 29 april 1754 wordt de vader door schout en schepenen benoemd tot voogd over de minderjarige dochter Clasina, oud 17 jaar en de moeder over de minderjarige zussen en broer (Maria, oud 13 jaar, Catharina, oud 11 jaar, Johanna, oud 9 jaar en Willem, oud 7 jaar).

Johannes van der Lis laat in 's-Gravenhage een testament vaststellen bij notaris Peter op de Winkel op 24-09-1766 (HGA, Notarieel Archief 's-Gravenhage, archief 0372-01, Inv. Nr. 3017) en later op 30-12-1778 bij notaris Jan van Nee (HGA, Notarieel Archief 's-Gravenhage, archief 0372-01, Inv. Nr. 4277, blz. 122 e.v.).

Johannes van der Lis is begraven in de Kloosterkerk op 22-12-1785 (4^e klasse) , oud 83 jaar (HGA, Begraafboek, Inv. Nr. 215, blz. 259v).

Er is op basis van de beide testamenten nog geen akte van boedelverdeling gevonden. Hiervoor is nader onderzoek nodig.

Uit dit huwelijk: (doopdata kinderen, allen gedoopt in de Grootte Kerk 's-Gravenhage):

1. Willem: gedoopt 03-08-1727, doopgetuigen (grootvader) Willem Hendrikson en Maria van der Lis (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Inv. Nr. 12, blz. 159)
2. Joseph: gedoopt 27-03-1729, doopgetuigen Maria Hendrikson en Sara Hendrikson (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Inv. Nr. 12, blz. 219), volgt VI
3. Barbara: gedoopt 29-04-1731, doopgetuigen: Jeremias Hendrikson en Barbara Hendrikson (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Inv. Nr. 13, 14v); zij overlijdt 's-Gravenhage aangegeven op 14-10-1747, oud 16 jaar en wordt vervoerd naar Rijswijk (HGA, DTB 's-Gravenhage, Begraven pro Deo Inv. Nr. 30, f. 26)

4. Johannes: gedoopt 19-08-1733, doopgetuige Maria Hendrikson (HGA, Doopboek Inv. Nr. 13, blz. 95v), overlijden aangegeven 28-09-1733, vervoerd naar Rijswijk (HGA, DTB 's-Gravenhage, Begraven pro Deo Inv. Nr. 28, f. 259v)
5. Willemina: gedoopt 24-11-1734, getuige Maria Hendrikson (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Grote Kerk Inv. Nr. 13, f. 140). Willemina ondertrouwt 's-Gravenhage Grote Kerk 29-06-1760 (HGA, archief kerken DTB, Inv. Nr. 53, blz. 206) Benjamin van Alphen, grenadier in het Regiment Hollandsche Guardes, onder de eerste lijfcompagnie van zijn doorluchtigste Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau, beiden geboren en wonende alhier, gehuwd Scheveningse kerk 13-07-1760 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Trouwboek Scheveningse kerk, Inv. Nr. 393, f. 73); zij overlijdt 's-Gravenhage 13-12-1809, wonend in de St. Anthonisstraat, oud 75 jaar en laat 2 meerderjarige kinderen achter (HGA, DTB 's-Gravenhage, Q.O.R.S., Register van aangegeven lijken 1806-1811, Inv. Nr. 4, blz. 61). Zij wordt begraven in de Grote Kerk in de nieuwe kelder op 14-12-1809 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Begraafboek Grote Kerk, Inv. Nr. 169, f. 39).

Benjamin van Alphen wordt vermeld als grenadier in de compagnie van kapitein van Tengnagell in het eerste bataillon van het regiment infanterie van luitenant-generaal Van Raders op 25-03-1781 in het garnizoen van Doornick (Nationaal Archief, archief Raad van State, nr. toegang 1.01.19, Inv. Nr. 1941, dossier Van Raders).

Gegevens over het overlijden en begraven van Benjamin van Alphen zijn niet gevonden in het Haagse Gemeentearchief.

6. Clasina: gedoopt 25-11-1736, getuige (grootmoeder) Maria de Pauw (HGA, Doopboek Inv. Nr. 14, blz. 43v); Clasina ondertrouwt 's-Gravenhage 03-08-1777 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Ondertrouwboek, Inv. Nr. 766 f. 176v; HGA, archief kerken DTB, Inv. Nr. 271, blz. 186) en huwt op 17-08-1777 in de Scheveningse kerk met Nicolaas van der Star weduwnaar, beiden geboren en wonende alhier (HGA, DTB 's-Gravenhage, Trouwboek Scheveningse kerk Inv. 393, f. 280); hij is gedoopt in de Grote Kerk in 's-Gravenhage op 05-04-1744 als zoon van Hendrik van der Star en Grietje Grootendorst (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Grote Kerk, Inv. Nr. 14 f. 223); zij overlijdt 's-Gravenhage 17-12-1816, oud 82 jaar als weduwe van Nicolaas van der Star (HGA, BS Overlijden 's-Gravenhage, folio 200). Nicolaas van de Star huwt 1^e (ondertrouw 12 mei 1771) met Elisabeth de Vries, geboortig uit Rotterdam op 26-05-1771 in de Scheveningse kerk (HGA, DTB 's-Gravenhage, Trouwboek Scheveningse Kerk, Inv. Nr. 393 f. 206). Bij zijn 2^e huwelijk verklaart Nicolaas van der Star 6 gulden te hebben gegeven aan de Weeskamer voor onderhoud van zijn dochter uit zijn 1^e huwelijk (HGA, DTB 's-Gravenhage, Weeskamer, archief 0402-01, Inv. Nr. 2933).

Mutueel testament van Nicolaas van de Star en Clasina van der Lis wordt afgesloten in 's-Gravenhage op 08-05-1779. Uit het testament blijkt dat hij eerder gehuwd was met Elisabeth de Vries (HGA, Notarieel Archief, Inv. Nr. 4508, blz. 2 e.v.).

Clasina erft van de familie Van der Star op 19-04-1799 (HGA, Notarieel Archief, Inv. Nr. 5004, blz. 164).

7. Johanna: gedoopt 17-09-1738 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Inv. Nr. 14, 107); zij overlijdt 's-Gravenhage aangegeven op 11-07-1744, oud 6 jaar, pro deo, wordt afgevoerd naar Rijswijk, (HGA, DTB 's-Gravenhage, Begraafboek pro Deo, f. 182v Inv. Nr. 29).

8. Maria: gedoopt 31-07-1740 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Inv. Nr. 14, blz. 164); zij overlijdt 's-Gravenhage aangegeven op 02-08-1800, oud 60 jaar, begraven in de Nieuwe Kerk (HGA, DTB 's-Gravenhage, Begraafboek Nieuwe Kerk, Inv. Nr. 2, blz. 114)
9. Catharina: gedoopt 04-11-1742, doopgetuige Catharina van der Lis (HGA, Doopboek Inv. Nr. 14, blz. 204); zij overlijdt 's-Gravenhage aangegeven op 22-09-1764, oud 22 jaar, pro deo, vervoerd naar Rijswijk om te worden begraven (HGA, DTB 's-Gravenhage, Begraafboek pro Deo, Inv. Nr. 18, f. 51v).
10. Johanna: gedoopt 16-08-1744 (HGA, Doopboek Inv. Nr. 14, blz. 226v); zij ondertrouwt 's-Gravenhage Grote Kerk 12-07-1767 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Ondertrouwboek Grote Kerk, Inv. Nr. 55) Pieter Mölman, corporaal in de eerste Lijfcompagnie grenadiers van zijne Doorlugtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder , beiden geboren en wonende alhier, gehuwd Nieuwe Kerk 26-07-1767 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Trouwboek Nieuwe Kerk, Inv. Nr. 276, f. 236); hij is Luthers gedoopt 's-Gravenhage 25-01-1742, zoon van Johan Hendrik Mölman en Wilhemina Craijmes (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Evangelisch Lutherse kerk, Inv. Nr. 320, f. 175); Johanna overlijdt 's-Gravenhage op 18 maart 1824, oud 79 jaar als weduwe van Pieter Muijman, begraven in de Nieuwe Kerk in het zesde rond op 2-03-1824 (HGA, Archief Kerkvoogdij der Hervomde Gemeente 's-Gravenhage, toegangsnummer 0282-01, Inv. Nr. 498, Grafboek 1724-1838). Hun zoon Pieter Muijman is organist en klokkensist te Brielle (Streekarchief Voorne-Putten; Notariële archieven, Toegangsnummer: 110, notaris Pieter van Andel, Inv. Nr. 0056, dd. 31-08-1849, akte 118); hij is gedoopt in de Grote Kerk in 's-Gravenhage op 22-12-1773 (HGA, DTB 's-Gravenhage, Doopboek Grote Kerk, Inv. Nr. 18, f. 49).

Pieter Meuleman / Meulman is met de rang sergeant als commandeur van het VOC-schip Overduijn naar Oost-indië gevaren in 1776. Op 15-12-1779 is hij te Batavia overleden. Hij liet 3 kinderen na die door de weeskamer financieel werden ondersteund op basis van het VOC-pensioen (HGA, archief Weeskamer 0402-01, Inv. Nr. 1947)

http://www.gahetna.nl/collectie/index/nt00444/c696a6c8-c864-11e6-9d8b-00505693001d/view/NT00444_OPVARENDEN/sort_column/prs_voornamen/sort_type/asc/q/zoekterm/pieter%20meulman/q/comments/1

<https://afbeeldingen.gahetna.nl/naa/thumb/1280x1280/a1d14ecb-c205-03b1-63f9-48c399bd4c6d.jpg>

11. Willem: gedoopt 08-03-1747 (HGA, Doopboek Inv. Nr.14, blz. 260); hij huwt Leiden (datum ondertrouw 13-07-1804) schepenhuwelijk 13-07-1804 – getuigen Clasina van der Lis en Cornelia Weertman - met Gesina Weertman uit Deventer, geboren ca. 1756, dochter van Antony Weertman en Gerritje Jalinks (Erfgoed Leiden, DTB Trouwen, Schepenhuwelijken 1795-1811, archief 1004, Inv. Nr. 213, f. C-115v); hij overlijdt Leiden 16-02-1830, oud 83 jaar 387 (Erfgoed Leiden, Burgerlijke Stand Overlijden, 1816-1928, archief 0516, Inv. Nr. 4951, akte 156); zij overlijdt Leiden 23-01-1837, oud 81 jaar, adres Haarlemstraat, wijk 6, no. 387 (Erfgoed Leiden, Burgerlijke Stand Overlijden, 1816-1928, archief 0516, Inv. Nr. 4958, aktenummer 70); woonadres bij huwelijk: Pieterskerk wijk 4, nr. 724; beroep chirurgijnsknecht).
Willem van der Lis en zijn vrouw Gesina Weertman zijn beiden begraven op begraafplaats Groenesteeg in Leiden in graf 040 (bron https://www.begraafplaatsgroenesteeg.nl/lijs%20van%20begravenen_2.html#00040).

Op 1 mei 1763 is Willem van der Lis ingetekend als leerling chirurgijn bij meester chirurgijn Pieter van Groenewegen, die op 31 oktober 1713 is gepromoveerd tot meester chirurgijn en in 1768 overlijdt (Haags Gemeentearchief, archief 0376-01, Ambachtsgilden en bussen, rubriek 1.10 Cosmas en Damianusgilde, Register der mrs. chirurgijns, derselver knechts en leerlingen, Inv. Nr. 36, nov. 1762-1803).

Erfgoed Leiden, archieven der gilden, archiefnummer 0509, chirurgijns-gilde, Inv. Nr. 316, Memoriaal en Dagboek van het Collegium Chirurgicum, 1722-1807. In het 2e deel (1770-1807) Memoriaalboek 4 wordt vermeld Willem van der Lis.

Op folio 54: 1778 in de kantlijn "Inschrijving van W. van der Lis". Tekst: "Mr. J. Perimony laet inschrijven als knecht Willem van der Lis out 30 jaaren geboren in 's Hage voor de tijd van twee jaaren tot 1 meij 1780".

Op folio 60: 3 meij 1780 in de kantlijn "W. vd Lis continueert". Tekst: "Willem van der Lis continueert voor een jaar bij Mr. J. Perimony".

In het archief van Erfgoed Leiden, Secretarie-Archief archiefnr. 0501A, Inv. Nr. 6978, scan 18, blijkt Willem van de Lis als huurder te wonen vanaf 1 mei 1788 in gebuurte 21, no.51 op de Langebrug. Waar hij eerder woonde heb ik nog niet kunnen achterhalen.

Bij de volkstelling in 1829 was zijn beroep baardscheerder en woonde hij met zijn vrouw Gesina Weertman en zonder kinderen bij de Pieterskerk (Erfgoed Leiden, Secretarie-Archief archiefnummer 0516, Inv. Nr. 1069, nr. 724, scan 127).

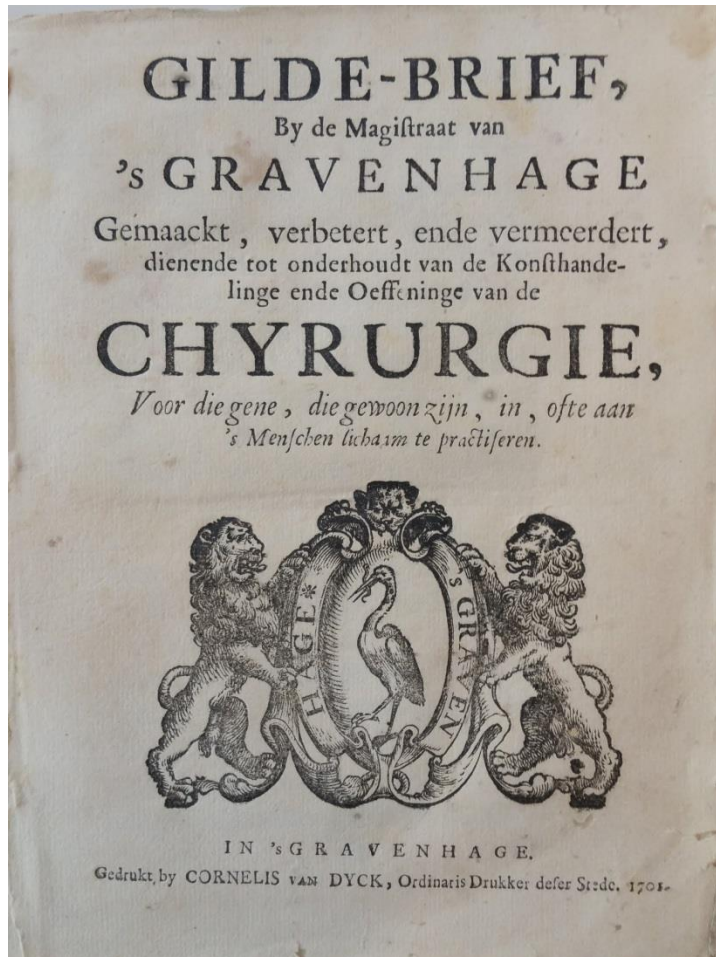
Het lijkt er op dat Willem van der Lis (uit Den Haag) gediend heeft bij de VOC vanaf 1779 tot 1782 op het schip 't Loo. Het is gebouwd in 1768 voor de Kamer van Amsterdam op de VOC-werf in Amsterdam. Het was in gebruik bij de VOC vanaf 1768 tot 1790 (vergaan, Indië). (Nationaal Archief, VOC-archief 1.04.02 Inv. Nr. 6680, folio 221; <https://www.vocsite.nl/schepen/detail.html?id=10626>).

http://www.gahetna.nl/collectie/archief/inventaris/gahetnascan/eadid/1.04.02/inventarisnr/6680/afbeelding/NL-HaNA_1.04.02_6680_0249

VI Joseph van der Lis

Joseph van der Lis is gedoopt in 's-Gravenhage in de Grootte Kerk op 27-03-1729.

Joseph wordt van 1742 tot 1744 opgeleid tot leerling chirurgijn door meester chirurgijn Steven Renard (op 23 oktober 1741 gepromoveerd tot meester chirurgijn en overleden in Suriname in 1778).

Illustratie: Gildebrieff van het chirurgijngilde in 's-Gravenhage (bron: Haags Gemeente-archief, archief Cosmas- en Damianusgilde)

“Steven Renard 1742 Den 5 meij heeft Josep van Lis sig als leerling laeten aenteekenen en het regt vant gilde voldaan. In de kantlijn staat: “den 20 meij 1744 sijn leerbrief geligt” (Haags Gemeentearchief, archief 0376-01, Ambachtsgilden en bussen, rubriek 1.10 Cosmas en Damianusgilde, Register der mrs. chirurgijns, derselver knechts en leerlingen, Inv. Nr. 35, 1730-okt. 1762).

In het opvolgende Inv. Nr. 36 (dat loopt van nov. 1762-1803) is geen vermelding gevonden dat Joseph van der Lis in 's-Gravenhage meester chirurgijn is geworden. Wellicht is dat in Leiden gebeurd?

Hij wordt door belijdenis lidmaat van de NH kerk in 's-Gravenhage in 1748. Hij woont dan bij zijn ouders in de Jan Hendrikstraat (Lidmatenregister van de Hervormde Gemeente 's-Gravenhage,

archieff Kerkenraad, beheersnummer 203, Inv. Nr. 266, f. 116). Zijn vader Johannes van der Lis, wonende aan de Jan Hendrikstraat heeft zoals eerder vermeld zijn belijdenis in 1738.

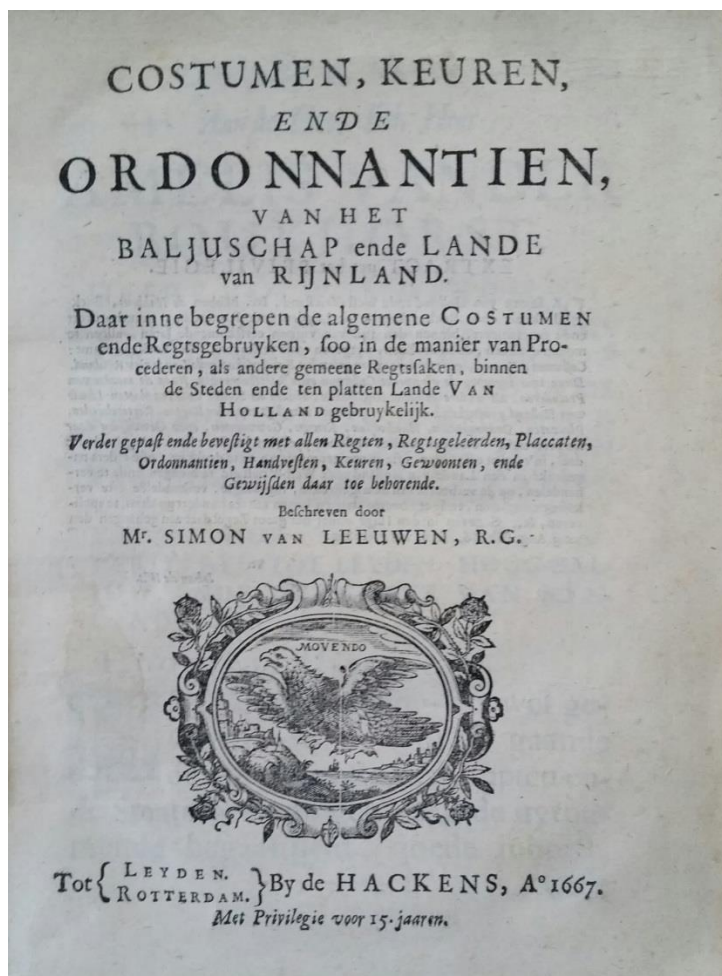
In 1753 is hij verhuisd naar Voorschoten, zoals blijkt uit zijn attestatie als ingekomen gemeentelid van de Gereformeerde kerk: "Jozeph van der Lis j.m., ingekomen met attestatie van s'Hage den 26 september 1753, was getekent den 23 augustus 1753" (Voorschoten, Gereformeerd, Ledemaaten van Voorschoten, 1621 ... 1783. Archief van de kerkeraad van de Hervormde gemeente, Inv. Nr. 17, nr. 1655).

Intussen blijft onduidelijk waar zijn admmissie als meester chirurgijn heeft plaatsgevonden. In de "Costumen van Rijnland" uit 1667 zijn in hoofdstuk CXXXIV "Beroerende de Keurwonden, ende de Chirurgijns" de voorwaarden vermeld waaronder een chirurgijn binnen het baljuwschap Rijnland zijn beroep mocht uitoefenen. Het examen moest plaatsvinden bij een Doctor Medicinae in Leiden en voor de admmissie moest het bewijs van het examen voorgelegd worden aan de baljuw of diens plaatsvervanger alsmede tegenover twee welgeboren mannen ("Costumen van Rijnland", mr. Simon van Leeuwen R.G., Leiden / Rotterdam, 1667, blz. 511 t/m 518).

Omdat Voorschoten een hoge heerlijkheid is vinden admmissies van chirurgijnen daar plaats bij de ambachtsheer of bij zijn overlijden bij de weduwe ambachtvrouw (Gemeentearchief Voorschoten, oud archief, Inv. Nr. 6, Commissieboek). Op 11 mei 1729 krijgt Geertruijt van Swieten, weduwe van meester chirurgijn Gerrit Provo (overleden 16 juli 1728) toestemming van ambachtvrouwe Anna Margaretha Bentink, weduwe van Arent van Wassenaer Duivenvoorde, om de chirurgijnswinkel voort te zetten (Gemeentearchief Voorschoten, Oud-archieff 1400-1810, Commissieboek B, Inv. Nr. 6, f. 15 e.v.). . Zij huwt later met Philip Briere (Briaire), die op 28 september 1729 met attestatie van Rotterdam uit de Waalse gemeente getekend 26 oktober 1727 naar Voorschoten is gekomen (Gemeentearchief Voorschoten, archief Hervormde Gemeente van Voorschoten, Lidmatenregister, Inv. Nr. 17). Hij is leerling chirurgijn geweest in Leiden, Woubrugge en opnieuw Leiden. Op 28 september 1731 doet hij op het Rechthuis van Voorschoten examen voor meester chirurgijn voor Doctor Jan van Groenevelt uit Leiden en chirurgijn Barent Schepers ten overstaan van baljuw Mr. Daniel Poijtz en Sijbrand Korpershoek en Pieter Gijsbertsz Adegeest, welgeboren mannen van Voorschoten (Gemeentearchief Voorschoten, Oud-archieff 1400-1810, Commissieboek B, Inv. Nr. 6, f. 24 e.v.).

Bernardus Spieringh doet admmissie als chirurgijn op 30 april 1753 bij dezelfde ambachtvrouwe Anna Margaretha Bentink (Gemeentearchief Voorschoten, Oud-archieff 1400-1810, Commissieboek B, Inv. Nr. 6, f. 57v e.v.). Hij is jonge man van Haarlem en woonachtig in Delft. Hij heeft als leerling chirurgijn gewerkt bij meester chirurgijnen in Haarlem, Amsterdam en Delft. Hij volgt in Voorschoten meester chirurgijn Willem Lambertus Menting / Mentink op, die overleden is in 1761, en neemt diens chirurgijnswinkel met "uijthangende beckens" over. Deze deed belijdenis in Voorschoten in 1709 en was gehuwd met Cornelia Lantsgraaf, die belijdenis deed in Voorschoten in april 1710. Zij is na het overlijden van Willem Lambert Menting op 1 november 1761 naar Amsterdam vertrokken (Gemeentearchief Voorschoten, archief Hervormde Gemeente van Voorschoten, Lidmatenregister, Inv. Nr. 17).

De admmissie van Joseph van der Lis als meester chirurgijn in Voorschoten is niet aangetroffen in het eerder genoemde Commissieboek. Deze admmissie is of verloren gegaan of is elders administratief vastgelegd. Nader onderzoek zal dat moeten uitwijzen.

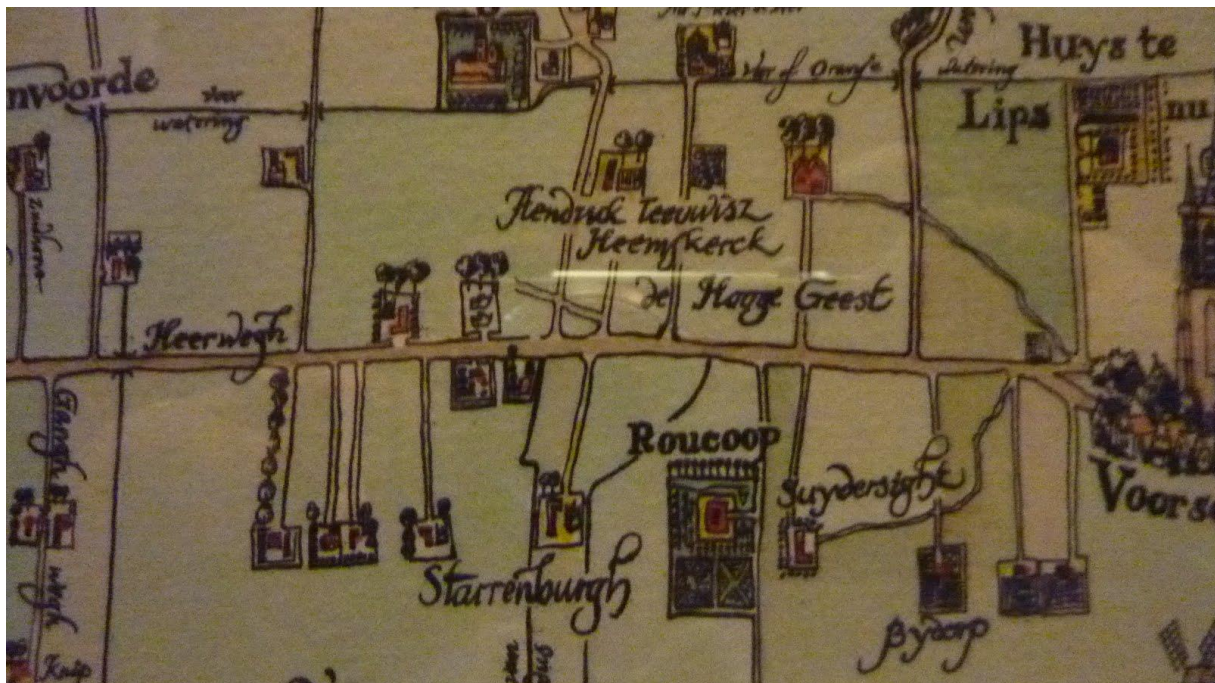
Illustratie: "Costumen van Rijnland" 1667 (bron: privécollectie J.J. Duivenvoorden)

Zijn eerste aanstelling als chirurgijn in Voorschoten vindt plaats op advies van de weduwe van de ambachtsheer van Voorschoten, jonkvrouw Bentinck, die de kerkeraad van de gereformeerde gemeente van Voorschoten op 9 september 1753 (Gemeentearchief Voorschoten, archief Hervormde Gemeente, Notulen kerkeraad, Inv. Nr.) voorstelt om Joseph van de Lis een aanstelling te geven voor het medisch verzorgen van de armen uit deze gereformeerde gemeenten voor een tractement van 75 gulden per jaar. Deze aanstelling wordt in 1755 eenzijdig beëindigd omdat Joseph van der Lis extra kosten in rekening wil brengen bij de kerkeraad en deze daar niet mee wil instemmen. De betaling van het tractement over 1754 is opgenomen in het Diaconie Boek van Voorschoten vanaf 1733: "betaalt aan Mr. J. van der Lis Een tractement als chirugijn voor t bedienne van den armen verschenen aug 1754, 75 gulden". Idem over 1755: "betaalt aan Mr. J. van der Lis Een tractement als chirugijn voor t bedienne van den armen verschenen 19 sept 1755, 75 gulden". (Gemeente-archief Voorschoten, Archief Nederlands Hervormde Gemeente, Inv. Nr. 47, Generaele Uijtgaaf 1754, Generaele Uijtgaaf 1755).

In het overzicht van de dorpslasten van Voorschoten is terug te vinden dat Joseph van der Lis vanaf 1754 gehuisvest is in of naast de herberg Wapen van Voorschoten, waar Jan Arnee hospes is (Gemeente-archief Voorschoten, Oud-archief 1400-1810, Inv. Nr. 107, Gaarlijst van de Personeele Lasten off Dorpskosten over de Inwoonders omgeslagen voor den Jaare 1754, nr. 146 Joseph van der Lis, 8 maart 1755; nr. 147 Jan Arnee).

In 1761 vindt de eerste juridische actie van Joseph van der Lis plaats. Abraham Jacobus de Bruijn, inwoner van Voorschoten, laatst gewoonde hebbende op de hofstede Stadwijk, geeft op 10 mei 1761 opdracht aan procureur Hermanus Seppenwolde in Leiden om te procederen voor de vierschaar in Voorschoten (Erfgoed Leiden, Notarieel Archief, archief 0506, notaris Jacobus van Stipriaan, Inv. Nr. 2275, akte 58). Joseph van der Lis op zijn beurt geeft op 22 mei 1761 in een procuratie voor notaris Willem Suurmond (Gemeentearchief Voorschoten, Notarieel Archief, Inv. Nr. 8268F, akte 47) te Voorschoten opdracht aan procureur Adriaan de Bas om proces te voeren voor de vierschaar van Voorschoten tegen Abraham Jacobus de Bruijn. De reden van het geschil wordt niet duidelijk uit beide procuraties. Het dingboek van Voorschoten uit 1761 en omliggende jaren is helaas verloren gegaan zodat niet te achterhalen is hoe dit proces is verlopen.

Vanaf 29 april 1762 is Joseph van der Lis (na publieke verkoop door de erfgenamen van de vorige eigenaar Hendrick Teeuwisz Heemskerck) eigenaar van het door hem tot buitenverblijf verbouwde Woelwijk in Voorschoten (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 21, f. 164v) (Huizen in Nederland, blz. 428-432; Boerenerfgoed, blz. 226-229).

Illustratie: fragment van de kaart van Voorschoten (Bron: privé-collectie Wim Brekelmans, Voorschoten, Kaart van de Heerlijkheid Voorschoten, Voorschoten in de 18e eeuw getekend en afgedrukt door Th. Laurentius, 1964)

Illustratie: fragment provinciale kaart Voorschoten 1865

Foto: Woelwijk aan de Woelwijklaan (zonder jaartal, ca. 1965) (bron: Gemeente-archief Voorschoten)

Hij wordt op 2 februari 1768 bij publieke veiling (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 101, f. 65 en verder) door Mr. Francois Pieter de Bas, secretaris en notaris in Voorschoten als op 31 mei 1764 in 's-Gravenhage voor notaris Cornelis Brouwenaar door Adam van Kampen benoemde executeur van diens nalatenschap voor 901 gulden de eigenaar van een timmermanswinkel, die hij inricht als chirurgijnswinkel : een hecht, sterk huis en erf mitsgaders een tuin of boomgaard daarnaast liggende, zijnde vele jaren geweest een welbeklante

timmermanswinkel, met zijn schuur, koestal, hooiberg, schip of schuithuis en verder getimmerte, staande en gelegen binnen het dorp Voorschoten, belend ten Oosten en Zuiden de heer Theodorus Edmond, ten Westen Jan Snoek en ten Noorden de Voorstraat. Bij de eerder genoemde publieke veiling is vastgelegd het recht op doorvaart tot in de Kerksloot toe van 31 mei 1697 en het recht op vletten en varen door de sloot van 8 mei 1654 (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 22, f. 128).

Na deze aankoop sluit hij op 20 mei 1768 met de eigenaar ("possesseur") van de naastgelegen huismanswoning met landerijen, de heer Theodorus Edmond, wonende te Amersfoort, ter voorkoming van disputen een overeenkomst af over de houten scheiding of schutting "tussen onze respectieve erven staande", die geheel vervallen is en derhalve vernieuwd dient te worden. Joseph van der Lis neemt de kosten en het eeuwigdurend onderhoud op zich van een nieuwe houten schutting of stenen muur. Daarnaast het bestaande houten sekreet op zijn kosten afbreken en vervangen door een stenen sekreet. Als tegenprestatie legt de heer Theodorus Edmond vast dat hij het vrije uitzicht van de heer Joseph van der Lis over zijn landerijen nimmer zal belemmeren (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 22, f. 138).

Op 8 januari 1772 verkoopt de heer Jan Oldeneel, wonende te Lisse, voor 262 gulden de helft van een huis en erf met zijn tuin groot 60 roeden, staande en gelegen aan de Hoge Rijndijk naast het Schouw van Duivenvoorde onder deze heerlijkheid, belend ten Noordoosten de Rijn, ten Zuidoosten Harmen Dieperings erfgenamen, ten Zuidwesten de Hoge Rijndijk en ten Noordwesten de heer van Duvenvoorden, zijnde wederhelft van het verkochte toebehorend aan de koper; eerdere waarbrief is van 13 juni 1766 (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 23, f. 5).

Op 6 februari 1772 verkoopt Joseph van der Lis dit huis en erf voor 650 gulden aan Dirk Ket, mede wonende binnen deze heerlijkheid (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 23, f. 8v en verder).

In 1775 belegt hij geld in de negotiatie in lijfrenten tot het maken van een kanaal in het koninkrijk Murcia (Spanje). Uit latere publicaties waaronder in 1791 worden er veel zorgen geuit over deze geldlening, die het karakter lijkt te hebben van speculatieve tulpenhandel.

In 1779 zijn Pieter van der Meer en Joseph van der Lis executeur van de nagelaten boedel van Willem van Geysen (Gijsen), in leven houtkoper en kruidenier in Voorschoten. Dat blijkt onder meer uit een oproep in de Leydse Courant van 19 maart 1779 aan degenen die iets te vorderen (pretenderen) hebben of schuldig zijn aan deze boedel zich te melden bij de executeurs uiterlijk 1 juni 1779 (Erfgoed Leiden, Leydse Courant, 19 maart 1779, pagina 3). Willem van Gijsen was volgens een vermelding op 21 juni 1759 welgeboren man van Voorschoten (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 115, akte nr. 15). In het testament van Willem van Gijsen en zijn vrouw Anna Luijneman op 17 mei 1770 voor notaris Francois Pieter de Bas wordt Pieter Corsz van der Meer benoemd tot executeur met het recht een mede voogd naast zich te mogen assumeren (Gemeente-archief Voorschoten, Notarieel Archief 1669-1842, Inv. Nr. 8270, akte nr. 124). Het assumeren van Joseph van der Lis als mede executeur wordt bevestigd voor notaris Francois Pieter de Bas in Voorschoten op 4 maart 1779 (Gemeente-archief Voorschoten, Notarieel Archief 1669-1842, Inv. Nr. 8272i, akte nr. 292). Op 4 maart 1779 wordt ook voor notaris Francois Pieter de Bas door beide executeurs bevestigd dat Willem van Gijsen op 27 februari 1779 is overleden en zij hun taak als executeurs van de uitvaart en de nalatenschap zullen uitvoeren (Gemeente-archief Voorschoten,

Notarieel Archief 1669-1842, Inv. Nr. 8272I, akte nr. 293). De staat en inventaris wordt opgemaakt op 18 maart 1779 (Gemeente-archief Voorschoten, Notarieel Archief 1669-1842, Inv. Nr. 8272I, akte nr. 295).

Op 15 april 1784 leggen Pieter van der Meer en Joseph van der Lis als geassumeerde voogden van de boedel van Willem van Gijsen een verklaring af over een obligatie van 500 gulden van 30 april 1768 en 11 mei 1778 ten laste van Lucas van Kleeff uit deze boedel (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 116, akte nr. 9).

Op 12 mei 1779 wordt Joseph van der Lis voor 6000 gulden (met Jan Jacob Cau als borg) eigenaar van boerderij Veenesteijn aan de Papeweg in Wassenaar bij publieke verkoop op 28 januari 1779 voor schout en schepenen van Wassenaar (Gemeentearchief Wassenaar, Rechterlijk Archief Wassenaar, Inv. Nr. 119, f. 243v en verder) door Cornelis van der Does (bij procuratie in 's-Gravenhage op 26 april 1779) namens de eigenaren de Hoog Geboren Heer Jacob Jan, Graaf van Wassenaer, baanderheer van Wassenaar en Zuïjdwijk, heer van Obdam, mede namens zijn broer de Hoog Geboren Heer Carel George, Graaf van Wassenaer, heer van Twickel, grietman van Franekeradeel: een boerenwoning met omtrent 27 morgen wei-, hooi- en teelland, staande en gelegen in het ambacht van Wassenaar, aan de Papeweg tegenover de hofstad Santhorst, in het 11^e bon, nr. 63 t/m 68, 12^e bon, nr. 2 t/m 5 en het huis nr. 234, belend ten NO de Papeweg, Cornelia Duijnstee, de heer Jacobus Hasebroek en de armen van Voorschoten, ten ZO de Veenwatering en de scheiding tussen Wassenaar en Voorschoten, ten ZW de Vrouw van Duijvenvoorde met het zogenaamde Stalpaartshout en de heer Olivier Hope van Vlierden, en ten NW de gemelde heer Olivier Hope van Vlierden en de heer Adrianus van Marle (Gemeentearchief Wassenaar, Rechterlijk Archief Wassenaar, Inv. Nr. 28, f. 95v en verder).

Op 20 mei 1794 verkoopt Joseph van der Lis de boerderij Veenesteijn aan de Papeweg in Wassenaar (waar nu de manege van de familie Van Santen, Papeweg 43 gevestigd is) aan mr. Adriaan Pieter Twent voor 12.000 gulden (Gemeentearchief Wassenaar, Rechterlijk Archief Wassenaar, Inv. Nr. 29, f. ? en verder) . Vlak bij de huidige boerderij Bouwlust, die in 1878 op de plaats van boerderij Veenesteijn gebouwd is, staat nog steeds de grenspaal Voorschoten-Wassenaar (Brochure: "Fietsen langs het agrarische erfgoed van Voorschoten en Wassenaar", uitgave TasT, augustus 2003, heruitgave december 2013; Boerenerfgoed, blz. 309).

Joseph van der Lis wordt als meester chirurgijn opgevolgd door Pieter van der Meer, die net als Joseph van der Lis knecht was in 's-Gravenhage en wel vanaf 29 oktober 1767 bij meester chirurgijn Johannes van Druenen (gepromoveerd op 4 april 1758 tot meester chirurgijn) (Haags Gemeentearchief, archief 0376-01, Ambachtsgilden en bussen, rubriek 1.10 Cosmas en Damianusgilde, Register der mrs. chirurgijns, derselver knechts en leerlingen, Inv. Nr. 35, 1730-okt. 1762, folio 30).

Op 3 mei 1781 draagt Joseph van der Lis, meester chirurgijn, de chirurgijnswinkel in Voorschoten voor 2000 gulden in contact geld over aan Pieter van der Meer, meester chirurgijn (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 23, f. 186v).

In 1781 ontstaat een geschil tussen Joseph van der Lis als eigenaar van boerderij Veenesteijn en eiser in het geschil en als gedaagde de dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Rijnland de Hoog Edel Geboren Heer Wigbold Jan Theodoor Baron van der Does, vrijheer van de beide Noordwijken, Langeveld en Offem, die eigenaar is van een landgoed aan de Papeweg in Wassenaar naast de

boerderij Veenesteijn waarvan Joseph van de Lis eigenaar is sinds 1780. Het geschil gaat over het rooien van oude bomen en laten planten van nieuwe bomen – met toestemming van het Hoogheemraadschap van Rijnland op 31 maart 1781 - in opdracht van de dijkgraaf binnen de rooilijn van de Papeweg langs zijn landgoed zodat de weg ter plaatse smaller wordt. Dit levert wellicht problemen op voor het verkeer over de Papeweg. Het geschil (waarin Joseph van de Lis zich laat vertegenwoordigen bij procuratie door de procureur Jan van den Broeck) wordt behandeld in eerste zitting op de ordinaris rechtstag op 1 oktober 1781 door de vierschaar van het Hoogheemraadschap van Rijnland en na een aantal vervolgzittingen en na het nodige meetwerk op locatie op verzoek van beide partijen wordt Joseph van der Lis op 5 april 1784 in het gelijk gesteld en wordt de dijkgraaf veroordeeld tot het betalen van de proceskosten (Oud Archief Rijnland, Inv. Nr. 533, f. 60v t/m f. 97v).

Een getuigenverklaring op verzoek van Joseph van der Lis is te vinden in het Notariaal Archief van Leiden: getuigenis door “Cornelis van der Burg, bouwman en bruiker van de wooninge Veenestein gelegen onder Wassenaar en Claas Zandvliet woonende als knecht bijdenzelven Cornelis van der Burg” (Erfgoed Leiden, Notarieel Archief, archief 0506, notaris Josué D’Ange, Inv. Nr. 2217, akte 109). Procuratie op 24 september 1781 door Joseph van der Lis (Erfgoed Leiden, Notarieel Archief, archief 0506, notaris Josué D’Ange, Inv. Nr. 2217, akte 110).

In 2 januari 1782 bij publieke veiling in Stompwijk wordt door de executeurs van de nalatenschap en voogden van de nagelaten minderjarige kinderen van Jan Leenderstz van Egmond voor 1320 gulden verkocht aan Joseph van der Lis twee partijen wei of hooiland, groot 2 morgen 400 roeden, gelegen onder deze heerlijkheid in de Noordhoflandsche polder, belend ten Oosten de Doolentsloot, ten Zuiden de erfgenamen van de heer Hendrik Incourt, ten Noorden denzelve en ten Westen Dirk Bergman (akte van 21 mei 1782; Gemeentearchief Voorschoten, Inv. Nr. , f. 4 en verder).

In 1784 en twee volgende jaren wordt Joseph van der Lis in de dorpsroddel in Voorschoten beticht van het uitdrijven van de vrucht van Emmerentia (of Amerentia) van den Bergh, weduwe van Hendrick Eggink, uit haar relatie en gemeenschap (“ongeoorloofde conversatie”) met de Voorschotense meester timmerman Leendert van Dorp. Aanleiding tot het escaleren van de dorpsroddel is een uitgelekt en aan de kerkeraad gerapporteerd pastoraal gesprek op 30 maart 1784 tussen dominee Johannes Wilhelmus Bouvink en Emmerentia van den Bergh ter verificatie door dominee Bouvink van de anonieme dorpsroddels over de zwangerschap en het afbreken van deze zwangerschap van Emmerentia met de hulp van chirurgijn Joseph van der Lis dat uitgebreid in de kerkeraad wordt besproken (Gemeente-archief Voorschoten, Archief Nederlands Hervormde Gemeente, Kerkeraadshandelingen van Voorschoten 1782-1868, Inv. Nr. 2, Kerkeraad 6 mei 1784, f. 19 en verder), zodat het ertoe leidt dat Emmerentia de toegang tot het avondmaal in de kerk wordt ontzegd vanwege haar vermeende gedrag. Op advies van Joseph van der Lis heeft Emmerentia van den Bergh op 2 april 1784 een voor haarzelf en voor Joseph van der Lis een ontlastende verklaring afgelegd voor schout en schepenen van Voorschoten (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 116, akte nr. 8). Ook laat zij een uitgebreid verweerschrift opstellen. De kerkeraad van Voorschoten besluit uiteindelijk advies te vragen - mede ter toetsing van de rol en het gedrag van dominee Bouvink in deze zaak – over de uitsluiting van het avondmaal van Emmerentia van den Bergh aan de Classis in Leiden. Deze stelt een onderzoek in door een commissie van wijze mannen (drie oudste stadspredikanten, nevens Van Oudendorp als een der moderatores en ds. Hoogvliet als consulent) en de uitkomst is dat partijen (met name dominee Bouvink en Emmerentia) zich met

elkaar verzoenen en dat Emmerentia weer mag deelnemen aan het avondmaal. In de notulen van de kerkeraad van Voorschoten en in de notulen van de Classis in Leiden is het gehele verhaal na te lezen (Nationaal Archief, nummer archiefinventaris 3.18.64.01, archief Classis Leiden en Nederrijnland, Inv. Nr. 45; Classicael Acte-boek begonnen 1769, Inv. Nr. 14). Joseph van der Lis gaat in verweer tegen de aantasting van zijn goede naam en reputatie door de anonieme zegsmannen van de dorpsroedel en wendt zich tot de vierschaar van Voorschoten. De start van het verweer is teruggevonden in het Notarieel Archief van Voorschoten (Gemeentearchief Voorschoten, Notarieel Archief, Inv. Nr. 8273, akte 412, comparant Joseph van der Lis, 15-04-1794; akte 415, comparant predikant Johannes Wilhelmus Bouvink, 23-04-1784; akte 426, comparant Emmerentia van den Bergh, 22-08-1784). De notulen van de vierschaar over deze periode zijn helaas verloren gegaan zodat de procesgang en de uitkomst niet meer te reconstrueren zijn.

De naam "Zuydhoflandsche polder" komt voor het eerst voor op 27 februari 1790, toen mr. Pieter Jan Marcus, lakenkoopman, raad en burgemeester van Leiden (Dr. M. Prak, Gezeten burgers, blz. 215, 309, 315, 400 en 401), van het Hoogheemraadschap van Rijnland vergunning kreeg om binnen 50 roeden van de windwatermolen een "huismanswoning" te bouwen. Aanvankelijk was ingeland Joseph van der Lis daar tegen. Daar wist Marcus wel raad op. Hij kocht het land van Van der Lis gewoon op. De woning zou gebouwd worden aan de Vliet op de plaats waar de koepel van de voormalige buitenplaats Hofvliet had gestaan. Rijnland verleende Marcus vergunning, maar verbood hem wel om in verband met de windvang van de molen, bomen of struiken te plaatsen. De woning komt voor op een in 1844 uitgegeven kaart (Oud Archief Rijnland, Inv. Nr. 264, f. 162 e.v.; kaart 1844 collectie kaarten collectienummer A-1999).

Joseph van der Lis is vanaf 10 mei 1794 eigenaar van de allodiale hofstad Cronesteijn in Zoeterwoude buiten de Koepoort van Leiden omtrent de paal van 500 roe en een hofstede met 32 morgen land met tienden en oude rechten, waaronder leen van de Staten van Holland en de 1/2 van de oude visscherij van de N.Z. van de Vliet in Voorburg, strekkende van St.Nicolaas Sandvaart tot Heer Hendriksbrugge toe met de zwanendrift, leen van het huis Wassenaar en Zuidwijk bij transport door Hendrik Kromhout na publieke veiling met jongste leenbrief 12/19 maart 1781, jongste opdrachtsbrief 24 maart 1781 (Erfgoed Leiden, toegangsnummer 0500D, Rechterlijk Archief Zoeterwoude, Inv. Nr. 102, folio 315, aktenummer 4548; kaart 454).

"De economische neergang aan het eind van de achttiende eeuw is ook aan het huis Cronestein niet ongemerkt voorbijgegaan. In 1794 werd verkocht: "de hofstad Cronestein of wel de getimmerten daarvan over zijnde". De instandhouding van het huis was blijkbaar te duur geworden. Josephus van der Lis koopt het geheel voor fl 13.000,-. Hij zal moeten gedogen een vrij en ongehinderd overpad met wagen, paarden of anderszins van de Lammenbrug over de Voorlaan van en naar de woning Stocham. Deze is dan altijd nog in het bezit van de familie van Panhuijsen. De tachtigste penning van de koopsom zal ten behoeve van de kerk en armen van Zoeterwoude zijn. Josephus van der Lis overlijdt in 1808. De leenkamer is in de Franse tijd opgeheven maar de griffier geeft nog wel verklaringen uit dat de lenen met geen belastingen zijn verzwaard of gehypothekeerd.

Uit de voorwaarden voor de verkoop blijkt onder andere dat de huismanswoning is verhuurd aan Cornelis Akkersdijk tot 1 april 1811 en 27 m. land tot kerstmis 1810 voor fl 880,- per jaar; het huisje bij de laan, de schuur, speelhuisje en de puinhoop van Cronestein is verhuurd aan Bartholomeus van Leeuwen tot ultimo april 1811, voor fl 100, per jaar. Het geheel wordt verkocht aan Abraham Blussé

de Jonge voor fl 14.550,-". (Bron: "Het landgoed Cronestein in de 17e en 18e eeuw", auteur Wim Dorsman, Suetan, 1984).

Op 1 september 1802 koopt Joseph van der Lis voor schout en schepenen van Zoeterwoude voor 525 gulden van Willem Hendrik Schas de rechten op de visserij in de Vliet als volgt: 1e.de helft in de Leidsche Vliet, van de 10e. paal tot aan de Naakte Sluis, de Korte Vliet beginnende van de Rijndijk tot aan den Aap of het Wedde genaamd 'De Kleine Visserij'; 2e.een vierde part in de Leidsche Vliet van de Heer Hendriks Brugge of Nieuwe Tolbrug door den Leidschendam tot aan de 10e. paal genaamd "De Grote Visserij"; de overige eigenaren van het visrecht zijn H.van Panhuijs voor 1/4 en R.van Alderwerelt van Cronestein (Erfgoed Leiden, toegangsnummer 0500D, Transportregisters Zoeterwoude, Inv. Nr. 104, blad 46, aktenummer 4747; kaart 254).

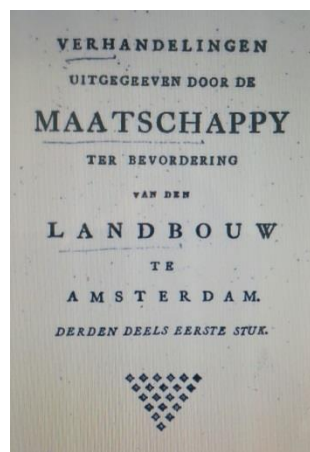
Joseph van der Lis wordt genoemd als belending in Voorschoten in de volgende notariële akten in het Notarieel Archief Den Haag (Haags Gemeentearchief):

25 maart 1783 Inv. Nr. 4338, blz. 521

18 juli 1787 Inv. Nr. 4006, blz. 486 (23 mei 1781 rekening van Van Lis, chirurgijn en apotheker, 160 – 9 - -; acte betreft "Eerste reekening courant des boedels van wijlen vrouwe Adriana Geertruida le Grand weduwe van wijlen den heere Casparus de Jong")

9 april 1800 Inv. Nr. 4633, blz. 274 en 368

Joseph van der Lis houdt ook schapen. Dat blijkt uit een onderzoek in 1784 naar de behandeling van schapenschurfft in Voorschoten, dat gepubliceerd is in de "Verhandelingen uitgegeven door de Maatschappij ter bevordering van den landbouw te Amsterdam, derden deels eerste stuk" (Amsterdam, Cesar Noel Guerin, 1784, Brief over het geneezen van het schurfft der schaapen verrigt door Swerus Jansze knegt aan het Haagsche Schouw, blz. 60). Joseph van der Lis chirurgijn te Voorschoten heeft met 12 schapen aan het onderzoek deelgenomen.

Illustratie "Verhandelingen uitgegeven door de maatschappij ter bevordering van den landbouw te Amsterdam", 1784, derde deel, eerste stuk (bron: Google Books)

Joseph van der Lis is een van de 39 personen uit Veur, Voorschoten en Leidschendam die in 1785 een request indienen bij de Staten van Holland als protest tegen het sturen van troepen naar Amersfoort door de erfstadhouder van Holland en West-Friesland, Willem V (Nationaal Archief, archief Staten

van Holland, Inv. Nr. 5251, bladz. 1313, 1785, “Ses Requesten van Ingezetenen van ’s-Gravenhage, Veur en Voorschooten, Papendrecht, Alblasterdam, ’s-Gravendeel, mitsgaders Meerdervoort en een gedeelte van Hendrik Ido Ambacht over het aanrukken van Staats Militie tegens Amersfoort en om de voorsieningen daarby vervat. Overgenomen”).

Er is in 1785 een pamflet gemaakt door de heer J. Schertzer (is waarschijnlijk een pseudoniem) met als titel “De stil legger of afgehuurde trek-schuyt, voor negen-en-dertig requestanten vry-corporisten, zijnde Leidsendammers, Veurenaars en Voorschootenaars” (Koninklijke Bibliotheek, KW)

In dit pamflet wordt Joseph van der Lis genoemd als één van de vijf matadors van de requestanten (de andere vier zijn: J.A. Pryn, houtzaagmolenaar in Veur, Adr. Van Kilsdonk, inwoner van Veur, Cornelis van der Leeden, meester chirurgijn en Jan Jacob Cau op ’t huis Ter Horst in Voorschoten).

Joseph van der Lis wordt in het pamflet omschreven als oud-chirurgijn en lid van het vrijcorps van Leidschendam, Veur en Voorschoten. Ook wordt aangegeven dat hij 30 jaar geleden (1755) naar Voorschoten kwam als zoon van een drukkersknecht uit’s-Gravenhage. Beschreven wordt dat hij in 1766 bij het feest in Voorschoten ter gelegenheid van de benoeming van Willem V tot erfstadhouder heeft uitgemunt boven alle inwoners “met illuminatien en allerley vreugde bedryven”. Hij gaf wijn en bier aan velen en deelde geld en kruit onder de jongens om te schieten ter ere van Zijn Doorluchtige Hoogheid. Dit tot ergernis van baljuw Adrianus Boers. De volledige tekst van zijn persoonsbeschrijving in het pamflet is opgenomen in een bijlage bij deze stamreeks.

Joseph van der Lis is politiek actief als patriot in 1786 en 1787. Dit wordt vermeld als volgt: “Vertegenwoordigers van dit genootschap op verschillende Hollandse patriotse vergaderingen in 1786 en 1787 waren Jan Anthonie Pryn, Adrianus van Kilsdonk, mr. Jan Jacob Cau, J. van der Lis, Anthony van Rumpt en Nicolaas Groenewegen (“HOLLANDSE PATRIOTTEN VERGADERDEN IN LEIDSCHENDAM. Met recht trots op De Zwaan”, Joke Roelevink, senior onderzoeker verbonden aan het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis in ’s-Gravenhage, 2010, blz. 13 en 25).

<http://www.regiocanons.nl/zuid-holland/leidschendam-voorburg/patriotten-en-oranjegezinden>

Illustratie: De Vliet, gezicht op Leidschendam. Twee trekschuiten liggen gemeerd ter hoogte van de kerk. Uiterst rechts vanaf de kerk gezien Logement De Zwaan (bron: Prent H. Tavernier, 1784, Haagse Beeldbank, gr. A 1101)

In 1785 blijkt uit de publicatie “Naamen der honoraire leden van de societeit van wapenhandel te Leyden “ (1 augustus 1785; bibliotheek Erfgoed Leiden; Inv. Nr. 64246) , in 1786 (15 februari 1786; bibliotheek Erfgoed Leiden; Inv. Nr. 64247) en in 1787 uit de publicatie “Naamen der officieren en verdere leden van de societeit van wapenhandel te Leyden” (20 januari 1787; bibliotheek Erfgoed Leiden; Inv. Nr. 64250) Joseph van der Lis buitengewoon (“honorair”) lid te zijn van de Sociëteit van wapenhandel voor Vrijheid en Vaderland in Leiden. In deze periode schreef de Leidse lakenfabrikant Pieter Vreede (https://nl.wikipedia.org/wiki/Pieter_Vreede; Dr. M. Mak, Gezeten burgers, blz. 3336, 337) naar aanleiding van negatieve berichten in de Leydse Courant van 13 en 22 april 1785 van de hand van E.L.I. een ongedateerd bericht aan de burgers van Leiden over de Sociëteit van wapenhandel voor Vrijheid en Vaderland (bibliotheek Erfgoed Leiden; Inv. Nr. 64211; Google books: goo.gl/Hqgiwz). In het familiearchief Dozy is het lidmaatschapsbewijs over 1785-1787 te vinden van de heer J.P. Dozy als honorair lid van de Sociëteit van wapenhandel voor Vrijheid en Vaderland in Leiden (Erfgoed Leiden, Familiearchief Dozy 1647-1998, Inv. Nr. 413). Het getuigschrift - op 1 september 1784 ondertekend door secretaris D. van Ameijden - van de mede-oprichter en honorair lid van de Sociëteit van wapenhandel voor Vrijheid en Vaderland in Leiden, Mr. Stephanus Luzac, geeft aan dat deze Sociëteit op 24 juli 1784 bij resolutie van “hunne groot achtbaere die van den gerechte der stad Leyden” is “geoctroyeerd en bevestigd” (Erfgoed Leiden, archief Siegenbeek / Van Heukelom, Inv. Nr. 467; Erfgoed Leiden, Stadsarchief 1574-1816, Inv. Nr. 265, A1 Resolutien Gerechte 20 mei 1783 – 10 november 1786, f. 24a en verder).

Joseph van der Lis neemt in 1786 deel aan de “ordinaire Provinciale Vergadering van Gewapende Burger-corpsen binnen de Provincie Holland” gehouden in Dordrecht op maandag 9 oktober 1786 en

volgende dagen. Namens Veur, Voorschoten en Leidschendam waren de vertegenwoordigers van het daar gevestigde genootschap "Tot Rust en Vryheid" de heren A. v.d. Kilsdonck, J.J. Cau en J. v.d. Lis. De volgende vergadering vond plaats "aan de Leydschen Dam" op dinsdag en woensdag 4 en 5 juli 1786 met vertegenwoordigers van Veur, Voorschoten en Leidschendam J.A. Pryn, A. van Kilsdonck en J.J. Cau (Nationaal Archief, Archief Hof van Holland, Inv. Nr. 5561, deel 5561-33).

Op 27 februari 1795 begint de Bataafse Vrijheid in Voorschoten met – naast de tegenwoordige baljuw en schout Johan Adriaan de With en de secretaris Mr. Francois Pieter de Bas - de instelling van een dorpsregering of burgermunicipaliteit met in het eerste jaar Joseph van der Lis als "president". De overige leden van deze dorpsregering waren Arij van derKooij, Wouter Gerrits van Ginkel, Pieter Hooijmans en Willem Korswager. Daarnaast werden er voor de civiele en criminele rechtbank 7 personen tot schepenen benoemd (Gemeente-archief Voorschoten, Oud-Archief 1400-1810, Inv. Nr. 8).

J.J. Cau en Joseph van der Lis vertegenwoordigen Voorschoten in 1795 bij de patriottenbijeenkomst in Oudshoorn logement De Star.

Mr. F.P. de Bas en Joseph van der Lis vertegenwoordigen Voorschoten in 1795 en 1796 bij het Hoogheemraadschap van Rijnland als Gecommitteerde Ingelanden. In de notulen van de vergaderingen uit deze periode blijkt hun deelname namens Voorschoten (Oud Archief Rijnland, Inv. Nr. 11521 en 11522). De rekening van beide heren voor hun reis- en verblijfkosten voor het deelnemen aan de vergaderingen in Leiden worden gedeclareerd bij het ambacht Voorschoten en is terug te vinden in de ambachtsrekening over 1797 (Gemeente-archief Voorschoten, Ambachtsrekening 1781-1818, Inv. Nr. 69).

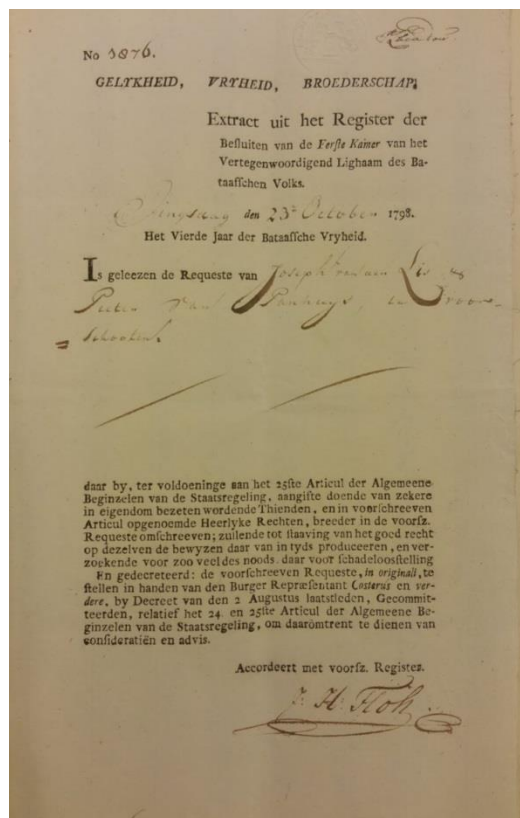

Illustratie: Afbeelding van het gemeenlandshuis van het Hoogheemraadschap van Rijnland 1732 uit *Rhylands fraaiste gezichten* (bron: Collectie HHR, KGV-000235)

In de publicatie "Besluiten der Eerste Kamer van het Vertegenwoordigend Lichaam des Bataafschen Volks" van oktober 1798 wordt Joseph van der Lis genoemd op blz. 1090 samen met Pieter van Panhuys (Dr. M. Prak, *Gezeten burgers*, blz. 337, noot 150; *Van Panhuis*, blz. 405).

<https://books.google.nl/books?id=3ApZAAAACAAJ&pg=RA3-PA91&lpg=RA3-PA91&dq=joseph+van+der+lis&source=bl&ots=7-f6O1WKLg&sig=T776aqeNbZEXx1QpPWu13y2upuE&hl=nl&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEWjGgaXXu8zSAhWG1hoKHacDCTQQ6AEIODAG#v=onepage&q=joseph%20van%20der%20lis&f=false>

Op 23 oktober 1798 doen Joseph van der Lis uit Voorschoten en Pieter van Panhuys uit Leiden (heer van Stockum, weesmeester, schepen en veertigraad van Leiden) aangifte middels een rekest aan de Eerste Kamer van het Vertegenwoordigend Lichaam van het Bataafse Volk als gezamenlijke eigenaar (elk voor de helft) van drie blokken korentiende en een smaltiende gelegen tussen de stad Leiden en de Doedingslaan ter plaatse van de hofstad Cronesteijn. Zij overleggen bewijs van hun eigendom en van de aan hen verleende leenrechten (Nationaal Archief, archief Wetgevende Colleges, toegang 2.01.01.01, A.4 Commissiearchieven, A.4.2.2.7, Personele commissie tot regeling van de afkoop van heerlijke rechten en tienden, Inv. Nrs. 390-433, Rekesten, ingekomen bij de Eerste Kamer van het Vertegenwoordigend Lichaam naar aanleiding van de in art. 25 van de Algemene Beginselen der Burgerlijke en Staatkundige Grondregels van de Staatsregeling 1798 opgenomen afschaffing van heerlijke rechten en tienden. De rekesten bevatten verzoeken om geldelijke vergoeding voor het verlies van heerlijke rechten en tienden en kopieën van eigendomsbewijzen, die ter adstructie van het veronderstelde recht op vergoeding zijn meegezonden. Inv. Nr. 430, nr. 1876 en Inv. Nr. 433, nr. 2131, dd. 28 oktober 1798).

Illustratie: aangifte 23 oktober 1798 van tienden door Joseph van der Lis en Pieter van Panhuys

Voor zijn bestuurlijke en zakelijke activiteiten huurde Joseph van der Lis vanaf 1793 een kamer in het huis Rapenburg 32 in Leiden bij de eigenaar Johannes van Tiffelen (Erfgoed Leiden,

Secretariaatsarchief, archiefnummer 0501A, Inv. Nr. 7161, gebuurte 9, nr. 33, scan 34; Bevolking 1796-1804; Het Rapenburg. Geschiedenis van een Leidse gracht, deel Va, blz. 85)

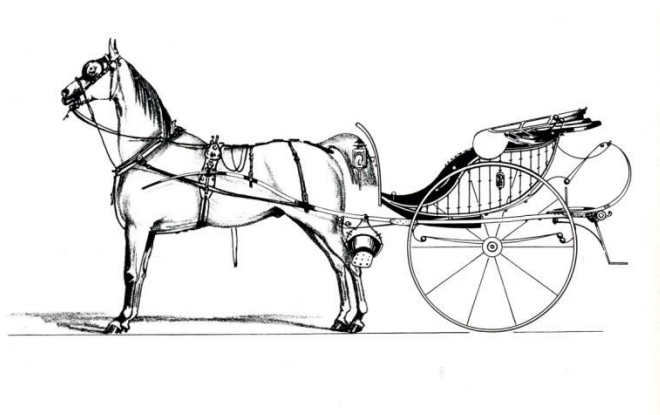
Foto's: Rapenburg 32 in Leiden (bron: J.J. Duivenvoorden, 2017)

Joseph van de Lis laat zijn testament vaststellen bij notaris Thomas van Bergen te Leiden in 1803 (Notarieel Archief Leiden, archief nr. 0506, Inv. Nr. 2713, folio 0515 e.v.

Vlak voor zijn overlijden laat Joseph van der Lis in Voorschoten op 22 november 1807 een nieuw testament opmaken bij notaris Francois Pieter de Bas, notaris te Voorschoten (Gemeente-archief Voorschoten, Notarieel archief 1669-1842, Inv. Nr. 8275, akte).

Joseph van der Lis is overleden te Voorschoten op 28 november 1807 (aangegeven 30 november) in het Westeijnde, oud 80 jaar. Hij is begraven in Voorschoten op 3 december in eigen graf No. 93.

De inventaris van zijn nalatenschap wordt opgemaakt op 29 november en 7 december 1807 door de executeurs notaris Thomas van Bergen en Christiaan de Boon en op papier gezet door notaris Francois Pieter de Bas te Voorschoten (Gemeente-archief Voorschoten, Notarieel archief 1669-1842, Inv. Nr. 8275, akte 620, dd. 21 januari 1808). Tot de inventaris behoorde onder meer zijn onroerend goed, zijn waardepapieren (zie daarvoor een overzicht in de bijlage) en de goederen in zijn woning, waaronder in de stal: "Een kratwagentje, een cabriolet, een lage chais, een kar, een arreslede, een koesje".

Cabriolet uit de periode eind 18^e eeuw, begin 19^e eeuw (Bron: Ton Maat)

Na zijn overlijden verkopen de erfgenamen middels een openbare veiling onder meer het buitenverblijf Woelwijk in 1808. De verkoopvoorwaarden worden vastgesteld bij notariële akte door notaris J. Scheltus in Leiden (Notarieel Archief Leiden archief nr. 0506, Inv. Nr. 2751, folio 096 e.v.).

De rekening en verantwoording, item staat en begroting mitsgaders scheiding en verdeling van de boedel nagelaten door Joseph van der Lis wordt opgemaakt door notaris Francois Pieter de Bas in Voorschoten op 17 april 1809 en volgende dagen (Gemeente-archief Voorschoten, Notarieel archief 1669-1842, Inv. Nr. 8275, akte 626). Daarbij is Willem van der Lis door zijn zusters Wilhelmina, Clasina en Johanna van der Lis met een procuratie voor notaris Hendrik Swaan in 's-Gravenhage op 24 april 1809 gemachtigd de boedelverdeling voor genoemde notaris te bekrachtigen (Gemeente-archief Den Haag, Notarieel Archief, toegangsnummer 0372-01, Inv. Nr. 5015, akte 2613).

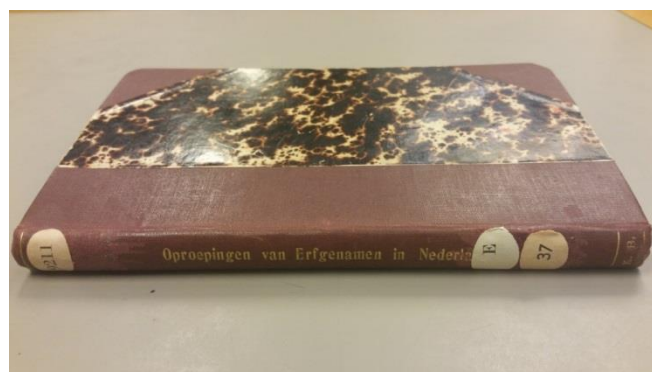
Uit de nalatenschap wordt conform het laatste testament van 22 november 1807 een legaat verstrekt aan de dienstmaagd Anthonia Jansen, laatst weduwe van wijlen Barend van der Velden, bestaande uit een Bataafsche Rescriptie losbaar na de vrede groot in kapitaal 1000 gulden met een rente van vier procent. Daarnaast 25 gulden per jaar voor de jaren dat zij dienstbode is geweest bij Joseph van de Lis. Ook wordt een legaat verstrekt aan de Gereformeerde Gemeente van Voorschoten en aan de Gereformeerde armen van Voorschoten bestaande uit een schuldbrief ter waarde van 2500 gulden ten laste van Arij van Hoorn, molenaar in Voorschoten.

In de boedelscheiding wordt verwezen naar een obligatie van 1100 gulden die Johannes van Tiffelen Johanneszn, boekverkoper in Leiden - en verhuurder van een kamer op het Rapenburg 32 aan Joseph van der Lis – afgesloten heeft op 19 november 1805 te Leiden voor notaris Thomas van Bergen (Erfgoed Leiden, Oud Notarieel Archief, toegangsnummer 0506, Inv. Nr. 2715, akte 132, f. 807v).

Tegelijk wordt in de boedelscheiding aan Johannes van Tiffelen betaald voor geleverde boeken 26 gulden 15 stuivers en 8 penningen.

In de boedelscheiding wordt zes gulden betaald aan de secretarie van het jachtgericht voor het houden van een duifhuis te Voorschoten.

In de publicatie uit 1841 "Lijst van alle oproepingen van erfgenamen van Nederland sedert 30 jaren gedaan", Tweede vermeerderde druk, Amsterdam, S. de Grebber (Koninklijke Bibliotheek aanvraagcode 9211 E37) staat in het hoofdstuk over de "Weeskamer der stad Leijden. Opgave van 21 maart 1836" (blz. 156 e.v.) een aantal namen van erfgenamen van Joseph van der Lis.

Illustratie: Oproepingen van erfgenamen in Nederland (bron: Koninklijke Bibliotheek, aanvraagcode 9211 E37)

- A. De kindskinderen van Wilhelmina van der Lis, weduwe van Benjamin van Alphen, zusterskindskinderen en mede-erfgenamen van Joseph van der Lis volgens testament. Datum 1809.
- B. De kindskinderen van Johanna van der Lis, weduwe van Pieter Muijlmán, zusterskindskinderen en mede-erfgenamen van Joseph van der Lis volgens testament. Datum 1809. De revenuen worden uitbetaald aan de descendenten van Johanna van der Lis en moet zulks blijven geschieden tot het bij testament bepaalde tijdstip.
- C. Hendrik van der Star, uitlandig, mede-erfgenaam van zijn oud-oom Joseph van der Lis volgens testament. De jaarlijkse revenuen worden tot kapitaal belegd.
- D. Wilhelmina van der Star, mede-erfgenaam van haar oud-oom Joseph van der Lis volgens testament. De revenuen worden uitgekeerd aan de moeder van W. van der Star gedurende hare minderjarigheid.

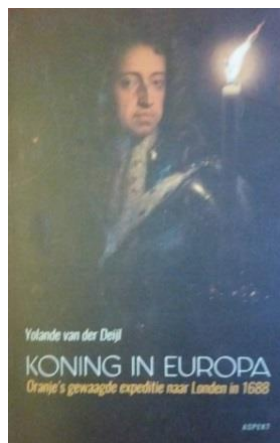
De overdracht van de nalatenschap van Joseph van der Lis aan de weeskamer der stad Leiden is vastgelegd in het Weeskamerarchief, archiefnummer 0518, Inventarisboek der respectieve boedels welke zijn berustende ter Weeskamer der stad Leiden, Inv. Nr. 110, boek L, f. 200 en verder.

De stukken voor het beheer van de boedel van Joseph van der Lis door de weeskamer der stad Leiden zijn ondergebracht in het Weeskamerarchief, archiefnummer 0518, Inv. Nr. 2592 (11 omslagen met nummers 2592a t/m 2592k).

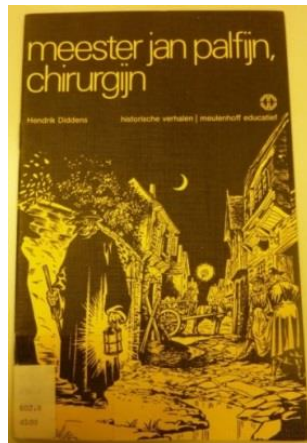
De administratie van de nalatenschap van Joseph van der Lis door de weeskamer der stad Leiden is terug te vinden in het Weeskamerarchief, archiefnummer 0518, Inv. Nr. 120, 3^e Cassaboek der Grote Boedels. De administratie voor Wilhelmina van de Lis kindskinderen wordt vermeld op de bladzijden: 305, 533, 656, 727. De administratie voor Johanna van der Lis kindskinderen wordt vermeld op de bladzijden: 503 e.v., 693, 871 en 966 e.v. De administratie voor Clasina van der Lis kindskinderen wordt vermeld op de bladzijden: 500 e.v., 695.

Literatuur:

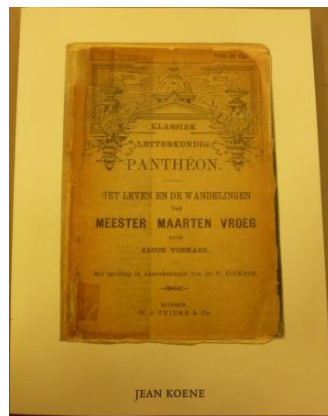
“Koning in Europa. Oranje’s gewaagde expeditie naar Londen in 1688”, Yolande van der Deijl, 2017, uitgeverij ASPEKT

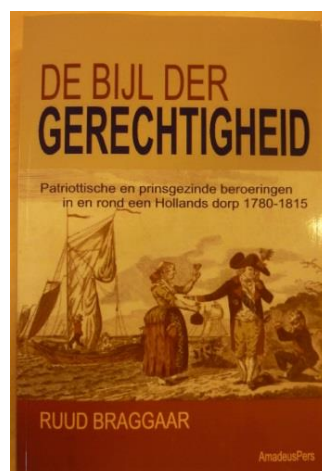
“Meester Jan Palfijn, chirurgijn”, Hendrik Diddens, 1974, Meulenhoff Educatief Amsterdam, Historische Verhalen, ISBN 90 280 0034 8 (Koninklijke Bibliotheek, BJ 60756)

“Het leven en de wandelingen van Meester Maarten Vroeg” (1839) door Jacob Vosmaer in “Maarten Vroeg, chirurgijn”, Jean Koene, 2005, uitgever Leuk Nederland, Roermond (Koninklijke Bibliotheek)

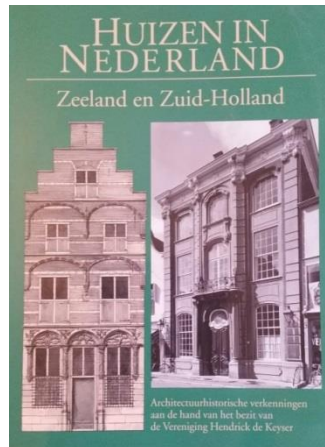

“De bijl der gerechtigheid”, Ruud Braggaar, Voorschoten, 2013, ISBN 978-90-8759-595-1

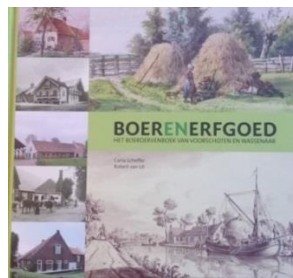

<http://www.voorschotenonline.nu/cultuur/3102-nieuwe-boek-ruud-braggaar-over-prinsen-en-patriotten>

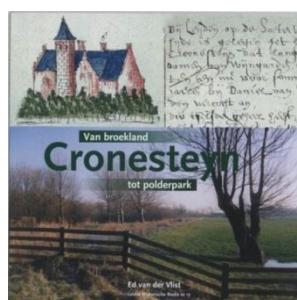
“Huizen in Nederland. Deel III. Zeeland en Zuid-Holland. Architectonische verkenningen aan de hand van het bezit van de Vereniging Hendrick de Keyser”, prof. dr. Ir. R. Meischke, dr. Ing. H.J. Zantkuijl, drs. P.T.E.E. Rosenberg, uitgave Waanders Uitgevers, Zwolle en Vereniging Hendrick de Keyser, zonder jaartal

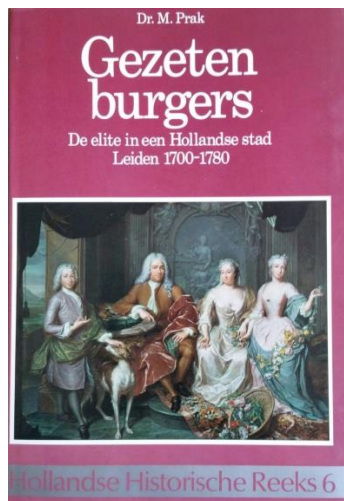
“Boerenerfgoed. Het boerderijenboek van Voorschoten en Wassenaar”, Carla Scheffer en Robert van Lit, uitgave TasT, Hollandse Rading, 2006

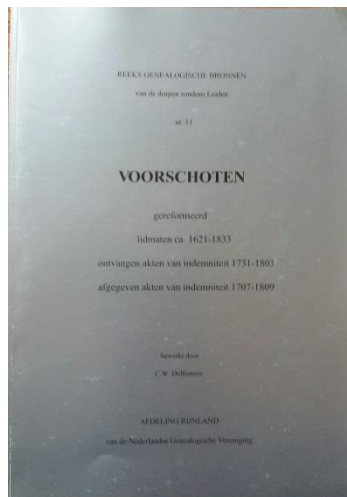
“Cronestejn. Van broekland tot polderpark”, Leidse Historische Reeks nr. 17, Ed van der Vlist, 2004, Leiden, Primavera Pers, ISBN 9789059970175

“Hollandse patriotten vergaderden in Leidschendam. Met recht trots op De Zwaan”, Johanna Roelevink, 2010, in ErfGoed Nieuws XVIII nr. 2 (november 2010) 10-26.
https://www.academia.edu/6917409/Met_recht_trots_op_De_Zwaan._Hollandse_patriotten_vergaderden_in_Leidschendam

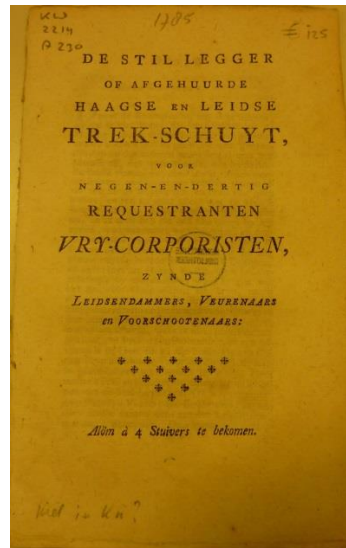

“Gezeten burgers. De elite in een Hollandse stad. Leiden 1700-1780”, Hollandse Historische Reeks 6, Dr. M.Prak, uitgever De Bataafsche Leeuw, 1985

“Reeks genealogische bronnen van de dorpen rondom Leiden nr. 11 Voorschoten”, NGV Afdeling Rijnland, bewerkt door C.W. Delforterie, 2008

Bijlage: Portret van Joseph van der Lis in het pamflet “De Stil Legger of afgehuurde Haagse en Leidse Trek-Schuyt, voor negen-en-dertig requestanten Vry-Corporisten, zynde Leidsendammers, Veurenaars en Voorschootenaars” (3 oktober 1785 “Op den dag van Leidens Ontzet”; auteur: J.Schertzer) (Bron: Koninklijke Bibliotheek).

No. 5 J. van der Lis, Oud Chirurgyn en Lid van het Vrycorps. Toen deze held voor meer dan 30 Jaaren op Voorschooten kwam, waanden veelen om zyn pover rokje en armoedig voorkoomen, dat hy wel een verloopen Mol of Hoogduitsche Baard Schrapper geleck, maar zy besondigen zig hier mede tegen hem schrikkelijk, want niets was onwaaragtiger; hy was tog de zoon van een Drukkers Knecht uyt 's-Hage, en dus een gebooren Hagenaar. Misschien moet men hier wel aan toeschryven zyne voorige verblindung, want byna alle Hagenaars zyn Oranje vrienden: althans hy is hette vooren ook geweest. Het heugd my, dat hy in't Jaar 1766, toen onzen tegenwoordigen Erfstadhouder aan het Roer der Regeering kwam, boven alle Inwoonders, met Illuminatie en allerley vreugde bedryven, heeft uitgemund. Hy gaf wyn en bier aan veelen ten beste, want hy had toen de kracht zynere medicamenten al met een vry gunstig gevolg beproeft op de Lichaamen en Beursen der Voorschootenaaren, en was 'er schoon boven op gekoomen. Hy deelde geld, kruut &c. onder de Jongens om te schieten ter eere van Zyn D. Hoogheyd. Dit duurde een geheele reeks van dagen, zoo dat dat schieten aan de Bailluw Boers, die met al de winden waayt, verveelde: schoon hy toen nog zoo nieuwerwetsch patriottisch niet dagt, alstegenwoordig, nu zyn zoon de Professor onder die zoogenaamde Vryheyds Zoonen behoort, zoo dat hy zig, tot bewaaring der rust, en voorkoming van alle gevaaren, genoodzaakt vond hem te vraagen *of. het. met. dat. alles. nu. nog. niet. lang. genoeg. geduurd. had.? En. het. geen. tyd. wierd. om. uit. te. scheiden;* maar hy wierd door Meester van der Lis met eenige vloeken van D....r en B....m (welke kunst die man meester lyk verstaat) allervrindelykst afgewezen: en het was; voor den D....r Jongens daar is nog meer kruyt, schiet nu nog eens ter eeren van den Prins. Maar, o heuchelyke verandering!!! Nu zyn de schillen van dien man zyn ooggen gevallen: nu denkt hy anders over den Vorst. En zeeker by sommige aansienlyke verdiend hy nog een mooye stuyver geldts, en die zijn gansch niet Prinsgezindt. Is men dan niet wys, als men zig na de tyd weet te schikken? men zal misschien denken; hoe! verdiend die man nog zoo veel geld? Mevrouw Gilles, woont immers niet meer op 't huys te Persyn: ook heeft hy zijn winkel duur genoeg verkogt aan de Jegenwoordige Chirurgyn, en zig daar by niet verbonden, niet meer te zullen Practiceeren: wel nu, dat zy zoo, maar dan was dit alleen een mondelyke belofte en geen schriftelyke, en de Chirurgyn, die de winkel kocht, had misschien nog een ouwerwetsch geloof, dat namelyk een eerlyk man zoo wel zyn mondelyke als schriftelyke belofte gestand doet. maar welk eene dwaasheid! Is het hemd niet nader dan de rok? En als een verbintenis niet schriftelyk is aangegaan, dan kan immers niemand in Regt tot vervulling van dezelve verpligt worden.

Bijlage: Overzicht leningen / hypotheek afgesloten met Joseph van der Lis in Voorschoten

De rubrieken in het overzicht zijn:

- A. Datum afsluiten lening / hypotheek
- B. Naam afsluiter van de lening / hypotheek
- C. Bedrag van de lening / hypotheek
- D. Datum aflossing van de lening / hypotheek
- E. Onderpand van de lening / hypotheek
- F. Bron (Inv. Nr. in Oud Rechterlijk Archief van Voorschoten met blz. nr.)

Overzicht leningen / hypotheek in oplopende tijdsvolgorde:

1. 13 augustus 1776; Jan van Eijl; 300 gulden; niet afgelost; een huis en erf met een tuin of boomgaard, zijnde een smitswinkel, gelegen in het Oosteinde van het dorp van Voorschoten, ten oosten de comparant met Tieleman Koppen en Michiel Busing, ten zuiden de pastorie van Voorschoten, ten westen de Laan van dezelve pastorie en Bruijn Vreeburg, ten noorden denzelven Bruijn Vreeburg, de Heerenweg, de comparant met Tieleman Koppen; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 29, f. 231v e.v.)
2. 1 februari 1779; Gerrit Assenbergh; 300 gulden; 31 oktober 1781; een huis en erf met tuin of boomgaard alsmede teelland daaraan gelegen groot 450 roeden, vanouds genaamd Betlehem, gelegen in 't Hofland omtrent het dorp van Voorschoten, ten oosten de heer De Wit, ten zuiden dezelve en de heer Edmond, ten westen Crijn van Duijn en de heer Edmond, ten noorden de Heerenweg; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 29, f. 248 e.v.)
3. 5 november 1779; Dirk Busing; 400 gulden; 2 februari 1780; een huis en erf met een schuur, mitsgaders een tuin of boomgaard groot omtrent 180 roeden, aan het Oosteinde van het dorp van Voorschoten, ten oosten en ten zuiden Nicolaas van Outeren, ten westen Jan van Eijl en Teleman Koppen, ten noorden Jan van Eijl en Pieter Busing en de Heerenweg; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 29, f. 251v e.v.)
4. 27 september 1780; Cornelis van Hijningen; 200 gulden; 25 maart 1808; een huis en erf met een 50 roeden tuin of boomgaard, ten oosten en zuiden de Papeweg, ten westen Claas de Jager, ten noorden de Agterwatering; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 29, f. 268 e.v.)
5. 3 mei 1781; Arij van Hoorn; 2500 gulden; niet afgelost; een stenen korenmolen met de vaste gereedschappen daar toe dienende en behorende, mitsgaders het huis erf en tuin, alsmede speelhuis en schuren, en nog een gedeelte van de Laan langs de Kerksloot naar het Dorp lopende, strekkende van de Vliet af tot aan de Elstacker ofwel de dwarsloot in 't land van de heer Theodorus van Edmond toe, liggend aan de Vliet naast de Kerksloot, grenzend ten oosten aan het land van Theodorus van Edmond en Eijzak de Vries, ten zuiden de Vliet, ten

- westen de Kerksloot, ten noorden het achterste gedeelte van de Laan bij de Elstacker;
(Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 30, f. 3 e.v.)
6. 3 mei 1781; Cornelis van Vliet; 1300 gulden; 14 april 1786; bouwwoning met 20 morgen land met laan uitkomend op de Heerenweg, naast en ten westen de hofstad Rozenburg (heer van Duvendoirde), ten oosten Hendrik van Saasen en mr. Gijsbert Heeneman, ten zuiden de Heerenweg en Hendrik van Saasen en mr. Gijsbert Heeneman, ten noorden de H. Geestarmen van Voorschoten; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 30, f. 4 e.v.)
 7. 3 mei 1781; Gijsbert Wagemans; 200 gulden; 22 mei 1797; huis en erf of tuin met een achterhuisje, uitkomende aan de Agterweg, in het midden van het dorp Voorschoten, ten oosten de weduwe van Jan Cornelisz de Lange, ten westen Fredrik Langenkamp, strekkende voor van het Gangpad, nevens de Dorp- of Voorstraat tot achter aan de Heeren- of Agterweg; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 30, f. 8 e.v.)
 8. 11 oktober 1781; Maria van Hoeken, weduwe van Cornelis Hazebroek; 300 gulden; 1 maart 1799; een metselaarswinkel met zijn schuur, loods, kalk- en trashokken, in het Oosteinde van het dorp van Voorschoten, ten noordoosten Andries de Winter, ten zuidoosten het Gangpad nevens de Dorpstraat, ten zuidwesten Gerrit van der Kop, ten noordwesten de Agterweg; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 30, f. 10 e.v.)
 9. 22 mei 1782; Maarten van Kempen en Maartje Corsdr Remmerswaal, echtelieden; 250 gulden; 10 februari 1789; huis en erf, berg en verder getimmerte, 50 roeden, aan de Voorschoterweg over de St. Nicolaasbrug aan de Kortevliet, ten oosten de Laan, ten westen de Heerenweg, ten zuiden de erven van Leendert Dorrepaal c.s., ten noorden de Vliet; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 30, f. 16 e.v.)
 10. 1 juli 1782; Jan Arisz Maagdelyjn; 300 gulden; niet afgelost; een huis met omtrent 50 roeden erf, gelegen in het Westeinde van het dorp van Voorschoten, ten oosten Johannes Huntzi, ten westen Gerrit Verbeek, strekkende voor van het Gangpad nevens de Dorpstraat tot achter aan het land van Jacob HalfWassenaar; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 30, f. 18 e.v.)
 11. 9 januari 1782; Nicolaas van der Bijl; 500 gulden; 21 januari 1808 overgedragen aan de boedel van wijlen Joseph van der Lis; een huis en erf in het dorp van Voorschoten, ten oosten mr. F.P. de Bas, ten zuiden het Gangpad nevens de Dorpstraat, ten westen Pieter Bergh en Claas de Jager, ten noorden de Agterweg; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv.Nr. 30, f. 22 e.v.)
 12. 28 april 1784; IJda van der Velde, weduwe van Jan van Eijl; 1000 gulden; niet afgelost; een huis en erf met een tuin of boomgaard, zijnde een smitswinkel, gelegen in het Oosteinde van het dorp van Voorschoten, ten oosten de comparante met Gerrit Assenbergh en Pieter Busing, ten zuiden de pastorie van Voorschoten, ten westen de Laan van dezelve pastorie en Bruijn Vreeburg, ten noorden denzelven Bruijn Vreeburg, de Heerenweg, de comparante met Gerrit Assenbergh; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 30, f. 33v e.v.)

13. 25 februari 1785; Cornelis van der Bijl; 500 gulden; niet afgelost; een huis en erf in het Westeinde van het dorp van Voorschoten, met een grote schuur, tuin of werf, op de hoek van het middenblok, ten oosten Jan van Esch, ten zuiden het Gangpad nevens de Dorpstraat, ten westen de Heerenweg, ten noorden de Agterweg; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 30, f. 38v e.v.)

14. 8 maart 1786; Pieter Hooijmans, metselaar; 700 gulden; 1 maart 1799; een huis en erf zijnde een metselaarswinkel met zijn schuur, loods, kalk- en trashokken, in het Oosteinde van het dorp van Voorschoten, ten noordoosten de weduwe van Andries de Winter, ten zuidoosten het Gangpad nevens de Dorpstraat, ten zuidwesten de heer Dirk van Eijk, ten noordwesten de Agterweg; (Gemeentearchief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 30, f. 45v e.v.)

Overzicht nalatenschap Joseph van der Lis 1808 onroerende goederen (A en B) en waardepapieren (C)

Voorwaarden verkoping Huismanswoning, Landerijen, Bosch of Houtland, Huis en Erve etc. van den boedel van Joseph van der Lis voor notaris Jacobus Scheltus; veiling te Leiden op 2 april 1808 in Logement aan den Burgh (Erfgoed Leiden, Oud Notarieel Archief, archief 0506, Inv. Nr. 2751, akte 96, blz. 575 t/m 622, scan 397 en verder t/m scan 421).

Onroerende goederen in volgorde van datum verwerving merendeel binnen Voorschoten en deels binnen Zoeterwoude (apart vermeld)

A. Onroerend goed in Voorschoten

1. 29 april 1762 (Woelwijk) (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 21, f. 164v; publieke verkoop Inv. Nr. 91)

No. 1 Een Hegte, Sterke en Weldoortimmerde Huismanswoning, waar van een gedeelte geapprobieerd is tot een Buiten verblijf, met deszelvs Koe- en Paardenstalling, twee Schuuren, een Hooijberg, en een Tuin en Boomgaard, met zijn poting en planting, item diverse Stukken extra goed en weltoegemaakt Weiland, en een Stuk Teelland, te zamen groot ses en twintig mergen, vijf honderd een en negentig roeden, Bestaande in de volgende partijen als: De voorschreeve Huismanswoning en verder getimmerte met diverse Stukken weiland aan en omtrent dezelve Huizinge gelegen, te zamen groot Elf Mergen, twee honderd ses en twintig roeden, doch maar verongeldende voor Elf Mergen twee honderd roeden, alles staande en gelegen in de Heerlijkheid van Voorschoten, in het Westeinde, tegen over de Hofstede Rouwkoop, belende de voorschreeve woning met de landen daar voor agter en ter zijde gelegen, ten Zuidoosten den Heerenweg, ten Zuidwesten Gerrit Verdigal en den Heere Petrus Cuneus, ten Noordwesten de Orange Watering en ten Noordoosten Jan Duindam en de Weduwe van Pieter Romijn. Dit partij moet in het Molengeld van de Orange polder betalen tegen Vijf Mergen Een honderd en vijf en twintig roeden. Een gedeelte van deze Landerijen en het Boschje eertijds door Pieter Cornelisz Romijn gekogt uit den boedel van wijle Hendrik Teeuwisz Heemskerk zijn te zamen belast met drie Erfpagten, namelijk een van Agt Gulden 's jaars, aankomende de Erfgenamen of Representanten van wijle joffrouw Clara van Sparwoude te Delft. Eene van Vijftien Stuivers, aankomende de Kerk te Voorschoten, en nog eene van Vijftien Stuivers, aankomende de Universiteit tot Leijden, van welke drie Erfpagten de koper de eerste ter Somme van Agt Gulden 's jaars, alleen en in 't geheel tot zijn lasten zal moeten nemen, en zullen de twee andere Erfpagten ieder ter Somme van Vijftien Stuivers door de Successeuren van voornoemde Pieter Cornelisz Romijn alleen en in 't geheel moeten worden betaald, zullende echter de koper gehouden zijn daarvan ook de hypotheclatie te gedogen, en de Erfpagt zedert 2 Februarij dezès Jaars 1808 met het regt van Verboeken van alle de voorschreeve pagten, ten laste van den Kooper komen. Voorts met Conditie, dat den Kooper zal moeten gedogen, dat de Successeuren van Claas Evertsz Hoogwerf als eigenaar van zekere woning en landen ten Noorden agter dit Verkogte over de Orange of Voorwatering gelegen, mitsgaders de Eigenaar van een partij lands groot zeven hond, ten Westen nevens het land uit voornoemde boedel bij Gijsbert Pietersz Persoon gekogt, in de Papewegspolder gelegen, als mede de Successeuren dezelve Gijsbert Pietersz Persoon ten eeuwige dage zulle hebben en behouden een Uitweg met Wagen, Paarden en Beesten over deze Woning en landerijen op den Heerenweg, zonder nochtans over eenige losse beesten te mogen of andere

merkelijke schade te doen volgens de Oude brieven daar van zijnde. De Jongste Opdragsbrief van date 27 april 1762.

Het agterste gedeelte van de Huismanswoning en verder getimmerte met Vijf en twintig Mergen Drie honderd roeden lands is verhuurd aan Cornelis Remmerswaal, ten aanzien der huizinge tot Ultimo April 1812 en met opzigt tot de landen tot Kersmis 1811, voor de Somme van Seshonderd Gulden 's jaars, 's jaars, volgens Huurcedulle daar van zijnde, welke Huur den Kooper dien Conform zal moeten gedogen en presteeren, en daar tegen genieten de Huure van dien, zedert Kersmis 1807. Nog zal den Koper moeten gedogen, dat het onverhuurde gedeelte door de Verkopers qq. in gebruik gehouden word, tot den laatsten April dezes Jaars 1808 zonder daar voor iets te genieten, of aan zijne Koopenningen te mogen korten.

2. 25 mei 1764: 6 morgen 100 roeden naast de landen van Woelwijk (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 22. f. 43)

Nog twee partijen Weij- of Hooijland, te zamen groot of Verongeldende en in het Molengeld van de Papewegspolder betalende twee Mergen drie honderdvijftig roeden. nog een partij groot of verongeldende voor het Molengeld van de Orangepolder betalende voor één Merge één honderd roeden gelegen onder Voorschoten over de Watering en nog één Merge Vijftig roeden gelegen in de Papewegspolder onder Voorschoten, belend in het geheel, ten Zuidoosten de Watering, ten Zuidwesten den Heere Petrus Cuneus, ten Noordwesten denzelve en de H.G. (Heilige Geest) Armen van Voorschoten en ten Noordoosten de Weduwe Romijn. Het laatst gemelde partij van één Merge Vijftig roeden is belast geweest met een erfpagt van zeventies stuivers en agt penningen 's jaars, aankomende de Kerk van Voorschoten, doch welke pagt is afgekoft blijkens annotatie van den Secretaris van Voorschoten, de dato 19 September 1766 in de Jongste Transportbrief gesteld. Het voorgemelde partij land van één Merge één honderd roeden heeft een vrijen Uitweg en Overpad over het land van de Successeuren van Gijsbert Pietersz Persoon. De Jongste Opdragsbrieven zijn van date 20 Meij 1804 en 20 Meij 1764.

3. 6 mei 1767: een partij bosch of houtland 1 Mergen 100 roeden gelegen tegenover Rouwkoop (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 22, f. 107)

No. 2 Een parthij Bosch of Houtland, gelegen over den Huize Rouwkoop onder Voorschoten, groot één Merge één honderd roeden, belend ten Zuidoosten den Heerenweg, belend ten Zuidwesten den Heer Pieter Cuneus, ten Noordwesten denselve, en de voorgaande partij Nr. 1, en ten Noordoosten de Bibliotheek van Tijsius te Leijden.

De Jongste Opdragsbrief is van dat 6. Meij 1767.

4. 20 mei 1784: 6 morgen 100 roeden naast de landen van Woelwijk (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 24, f. 39v)

Nog Zes Mergen Een honderd roeden leggende in diverse partijen waarop vroeger deze een Boerewoning en verder getimmerte gestaan heeft, gelegen in de Orangepolder onder Voorschoten, verongeldende voor Zes Mergen, en in het Molengeld van voornoemde polder betalende jegens Vijf Mergen Vijf honderd roeden, belend ten Zuidoosten de vorige Elf Mergen twee honderd zes en twintig roeden, ten Zuidwesten de Weduwe Cornelis Gerritsz van Leeuwen, ten Noordwesten de Watering, en daar over het volgende partij, en ten Noordoosten Jan Duindam. Dit partij is belast met

een Erfpact van Vijf Gulden s Jaars, aankomende het Capittel te Hoogenlande, gestaan hebbende op het afgebroken Huis, en op drie Mergen Lands daarbij gelegen, waar van den Koper de hypothecatie zal moeten gedogen, en welke pacht met het regt van Verboeken, zedert de laatste Verschijndag in Anno 1807 tot lasten van den Koper komen zal. Den Kooper zal de Brugge en het Hek aan de Watering ten eeuwige dage moeten Onderhouden en een Overpad moeten gedogen van omtrent agt hond lands over de Watering gelegen, toebehorende aan de Successeuren van Gijsbert Pietersz Persoon. De Jongste Opdragsbrief is van dato 20 Meij 1784.

5. 7 juni 1787: 1 morgen 65 roeden in de Papewegse polder (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 24, f. 107)

En nog één Merge één honderd Vijf en Zestig roeden lands, gelegen als voren in de Papewegspolder, verongeldende voor één Merge tweehonderd roeden, en in 't Molengeld van de voorschreeve polder betalende één Merge één honderd Vijftig roeden, belend te Noordoosten Cornelis van Haastregt, ten Zuidoosten Pieter Zonneveld, ten Zuidwesten en Noordwesten den Heere Twent. Dit partij is belast mer een Erfpact van Dertig Stuivers 's jaars, aankomende de Kerk te Voorschoten, waar van den Kooper de Hypothecatie zal moeten gedogen, zullende de pagt zedert de laatsten Verschijndag in Anno 1807, met het Verboekregt, ten laste van den Kooper komen. De Jongste Opdragsbrief is van dato 7 juni 1787.

6. 30 mei 1788: 2 morgen aan de Papeweg (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 24, f. 137)

Nog twee Mergen lands gelegen aan de Papeweg onder Voorschoten, belend ten Zuidwesten dezelve Papeweg, ten Noordwesten de Kerk van Wassenaar, ten Noordoosten de volgende partij, en ten Zuidoosten Leendert Ruigrok en Cornelis Outshoorn met Bruikwaar. Nog één Merge tweehonderd roeden lands, gelegen als het voorgaande, belend ten Noordwesten den Heer Twent, ten Noordoosten denzelve, ten Zuidoosten Leendert Ruigrok en Cornelis Outshoorn met Bruikwaar, en ten Zuidwesten de laatst voorgaande twee Mergen lands.

De Jongste Opdragsbrief is van dato 30 Mij 1788.

7. 18 juni 1799 Een Huis en Erve, Staande en gelegen in het Westeinde van het Dorp van Voorschoten (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 25, 147)

No. 3 Een Huis en Erve, Staande en gelegen in het Westeinde van het Dorp van Voorschoten, met een groote Schuur en Tuin of Werf op den hoek van het middenblok, belend ten Zuiden het Gangpad nevens de Dorps-sstraat, ten Westen den Heerenweg, en ten Noorden den Agterweg.

De Jongste Opdragsbrief is van dato 18. Junij 1799.

Het voorschreven Huis en Erve is in twee gedeeltens verhuurd tot Ultimo April 2010, te weten een gedeelte aan Cornelis van Egmond voor Vijftig Gulden 's jaars, en het nadere gedeelte aan Willem Mooijman voor Veertig Gulden 's jaars, volgens de respectieve huurcedullen daar van zijnde, welke huure den Kooper dien Conform, zal moeten gedogen en praesteeren, en daar tegen genieten den huure van dien, zedert 1. Februarij dezès jaars 1808.

8. 20 mei 1804: 6 morgen 100 roeden naast de landen van Woelwijk (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 27)

Nog twee partijen Weij- of Hooijland, te zamen groot of Verongeldende en in het Molengeld van de Papewegspolder betalende twee Mergen drie honderdvijftig roeden. nog een partij groot of verongeldende voor het Molengeld van de Orangepolder betalende voor één Merge één honderd roeden gelegen onder Voorschoten over de Watering en nog één Merge Vijftig roeden gelegen in de Papewegspolder onder Voorschoten, belend in het geheel, ten Zuidoosten de Watering, ten Zuidwesten den Heere Petrus Cuneus, ten Noordwesten denzelve en de H.G. (Heilige Geest) Armen van Voorschoten en ten Noordoosten de Weduwe Romijn. Het laatst gemelde partij van één Merge Vijftig roeden is belast geweest met een erfpagt van zeventies stuivers en agt penningen 's jaars, aankomende de Kerk van Voorschoten, doch welke pagt is afgekoft blijkens annotatie van den Secretaris van Voorschoten, de dato 19 September 1766 in de Jongste Transportbrief gesteld. Het voorgemelde partij land van één Merge één honderd roeden heeft een vrijen Uitweg en Overpad over het land van de Successeuren van Gijsbert Pietersz Persoon.

De Jongste Opdragsbrieven zijn van dato 20 Meij 1804 en 20 Meij 1764.

9. 21 januari 1808 wagenmakerij aan de Achterweg (Gemeente-archief Voorschoten, Rechterlijk Archief, Inv. Nr. 27, f. 185)

No. 4 Een Huis en Erve zijnde een Wagenmakerij Staande en gelegen binnen den Dorpe van Voorschoten, belend ten Oosten Simon Hillenaar, ten Zuiden het Gangpad nevens de Dorps-sstraat, ten Westen Jan van der Lee en Andries de Jager, en ten Noorden den Achterweg.

De Jongste Opdragsbrief is van dato 21. Januarij 1808. Transport door de heer J.G. de Meij ter secretarie van Voorschoten op 23 april 1806 aan nu wijlen Joseph van der Lis en nu door Nicolaas van der Bijl bij kwitantie van de heer J.G. de Meij opgedragen aan Thomas van Bergen en Christiaan van den Boon als executeurs van de nagelaten boedel van Joseph van der Lis.

Dit partij is verhuurd aan Herbertus Deeters tot Ultimo April 1808 voor eene Somme van Seventig Gulden 's Jaars, volgens Huurcedulle daar van zijnde, welke Huur den Kooper dien Conform zal moeten gedogen en presteeren, en daar tegen genieten den huure vandien, zedert 1. Februarij 1808.

B. Onroerend goed in Zoeterwoude

10. Het Bijltje 10 mei 1766 en 18 januari 1772

No. 7 En laatstelijk een partij Extra goed en weltoegemaakt Weij of Hooijland, zijnde bezet met Steen-aarde, mede gelegen in de Boshuizer polder onder Soeterwoude, zijnde een gedeelte van een partij lands, van Ouds genaamd het Bijltje, Verongeldende voor één Merge tweehonderd en Vijftig roeden, doch in het Molengeld van gemelde polder maar betalende tegen Vijfhonderd roeden, belend ten Noorden Jasper van Haastregt, ten Westen Theodorus Swanenburg, ten Zuiden voornoemde Jasper van Haastregt, en ten Oosten de Oude korte Vliet.

Den koper van dit partij zal hebben een Vrij en Onverhinderd Overpad over het Land eertijds behoord hebbende aan Frans Binnendijk naar en van den Heerenweg.

De Jongste Opdragsbrieven zijn van datis 10. Meij 1766 en 18. Januarij 1772.

11. 16 april 1774

No. 6 Een partij Land zijnde gedeeltelijk uitgeplaatst, en thans met Hout beplant, groot omtrent drie Mergen, doch maar verongeldende volgens de tweede legger folio 626 verso, voor twee Mergen Vijfhonderd Zeven en Zeventig roeden, gelegen in de Boshuizer polder onder Soeterwoude, belent ten Noorden de Strijk of Molensloot, ten Westen de korte Vliet, ten Zuiden Wouter Gerrit van Ginkel, en ten Oosten de Heer Mr. Jacob van der Heijden.

Dit partij is ten Comptoire van het Hoogheemraadschap van Rhijnland Verwaarborgt met een Capitaal van Vierhonderd en Sestig gulden, waarvan de Interesses zedert den Verschijndag in anno 1807 ten voordeele van den koper komen zullen.

Den koper van dit partij zal met en benevens Jan Lelijveld en Gijsbert Vergunst, item nog Jan Lelijveld C.S. Aernout van Aalswijk of ieder der selver Successeurs gehouden zijn ...pen onderhouden, de Brug leggende over de korte Vliet, waartoe dezen Koper zal moeten contribueeren een Sesde part.

De jongste opdragsbrief is van dato 16. April 1774.

12. 10 mei 1794 Gewezen Hofstad Cronesteijn

No. 5 De grond van de gewezen Hofstad Cronesteijn met de Cingels, Gragte, Boomgaarden en Bosschen, gelegen buiten de Koepoort der Stad Leijden omtrent den paal van 500. roeden, onder den Ambachte van Soeterwoude, met een Laan langs de Roomburger Watering, Strekkende van de Molen Noordwaarts aan, alzo verre het Land eertijds Heer Floris van Alkemade, Ridder en eerste Leenhouders van dien toegekomen hebbende, is strekkende, met een Huisje staande aan den ingang van de Laan genaamde het Lammehuisje, mitsgaders de helft in drie Blokken Koorntienden en een Smal-tiend, gelegen tusschen de Stad Leijden en de Doedijnslaan.

Voorts de helft van de Oude Visscherij van de Noordzijde van de Vliet in Voorburg, Strekkende van St. Nicolaas Santvaart tot Heer Hendriks Brugge toe, doch waar van door den Kooper maar alleen genoten wordt een Vierde van de zuivere revenuen van de zogenaamde kleine Visscherij, en drie agtste van de grote Visscherij, en met welke Verdeeling den Kooper zig altoos zal moeten vergenoegen zonder enige pretensie ten laste van de Verkopers qq. te hebben, mitsgaders de helft in de Visscherij in de Leijdsche Vliet, genaamd de kleine Visscherij, beginnende van de tiende paal, tot aan de Naakte Sluijs, alsmede de korte Vliet, beginnende aan den Rhijndijk tot aan den Aap of 't Wedde, en een Vierde inde Leijdsche Vliet, genaamd de grote Visscherij, beginnende van de Heer Hendriks Brugge of nieuwen Tolbrugge, door den Leidsendam tot aan de tiende paal.

Nog het regt tot het houden van een paar Broedende Zwaanen, en verder Privilegien, Geregtigheden en Vrijheden aan Cronesteijn als nog behorende.

En eindelijk een Kapitale, Hegte, Sterke en Weldoortimmerde Huismanswoning, met een Zomerhuis, Schuur en Ses roeden barg, als mede diverse Extra goed en weltoegemaakte partijen Weij en Hooijlanden, gelegen aan en Omtrent Cronesteijn voornoemd, zijnde gemelde huismanswoning en landen, mitsgaders de grond van voornoemde gewezen Hofstad Cronesteijn met de Laan, Cingels, etcetera, te zamen Groot omtrent twee en dertig Mergen, doch verongeldende voor Een en dertig Mergen Vijfhonderd Veertien en een halve roeden, belend in 't geheel, ten Noordwesten de Roomburger Watering, ten Noordoosten Cornelis Onderwater en anderen, ten Zuidoosten de

Meerburger Watering en den Heer Daniel van Halteren en anderen, en ten Zuidwesten de weduwe Cornelis Rous en voornoemde Cornelis Onderwater, komende met de Laan tot omtrent den Heerenweg.

Van de voorschreven partijen, is de gemelde gewezen Hofstad, Boomgaard, Bosch en Land met de Laan langs de Roomburger Watering, Strekkende met de gragten van twee roeden wijd, te zamen groot Omtrent twintig Mergen Luttel min of meer, gelijk mede de helfte van drie blokken Koorentiend en van een Smaltiend, ten Leen gehouden geweest van de Heeren Staaten van Holland en Westvriesland en in het Leenregister gedesigneerd, te weeten, de voorschreven Hofstede etcetera met No. 92 en de helfte van drie blokken Koorentiend en van een Smal-tiend met No. 93, zijnde de overige Landen vrij en allodiaal Land.

Terwijl het regt tot het houden van een paar broedende Zwaanen, aan en omtrent de gewezen Hofstede en woning Cronestein, en de helft van de oude Visserij van de Noordzijde van de Vliet in Voorburg, Strekkende als hier voren, ter Leen gehouden is geweest van den Huize van Wassenaar, en ter Leenkamer aldaar bekend onder No. 68 en 91.

Den koper zal moeten gedogen, een Vrij en Onverhinderd Overpad, zo met Wagen Paarden als anderzints, van en na de woning Stockhem over de Voorlaan van de Lammenbrug, en dat zo in dier voegen als het bij de gemelde woning Stockhem altoos is geweest, zullende den Kooper aan zig behouden den Eigendom van alle het Houtgewas en Plantsoen op deze Laan tot aan de Schei-sloot tusschen Stockhem en Cronstein.

Den Koper zal gehouden zijn, om ten aanzien van alle de voorschreven Leenen, zig te gedragen, na de Publicatie van het Uitvoerend bewind van dato 7. Meij 1799 en de registratien, benevens 't geen verder gevordert zal worden, ten zijnen kosten praesteren.

Voorts wordt de voorschreven helft van drie Blokken Koorn-tienden en van een Smal-tiend verkogt, voetstoots, zonder dat de verkopers in eenige garantie of iets anders hoegenaamd, gehouden willen zijn.

De Jongste Opdragsbrieven zijn van dato 10. Meij 1794 en 1. September 1802.

De Leenbrief van Holland van dato 9. Meij 1794 (Nationaal Archief, Leenhoven en Leen- en Registratiekamer van Holland 1520-1807, Inv. Nr. 198, f. 92 e.v.; Inv. Nr. 106, De jonge princes van Pruyssen 1791-1794).

De leenbrief van het Huis Wassenaar van dato 10 mei 1794: "Kleijn leen. Onder Rhijnland. Een paar broedende Zwanen te mogen houden aan en omtrent de Hofstad en Woning genaamt Cronesteijn, gelegen in den Ambagte van Soeterwoude, verlijd Joseph van der Lis Register V, folio 177" (Nationaal Archief, Kopieën leenregister Huis Wassenaar, Inv. Nr. 28, Nr. 68, f. 132) .

De leenbrief van het Huis Wassenaar van dato 10 mei 1794: "Groot leen. Onder Delfland. De helft van de Oude Visscherij van de Noordzijde van de Vliet in Voorburg, strekkende van St. Nicolaes Sandvaert tot heer Hendriksbrugge toe, verlijd Joseph van der Lis, Register Register V, folio 177" (Nationaal Archief, Kopieën leenregister Huis Wassenaar, Inv. Nr. 28, Nr. 91, f. 169) .

De voorschreven woning en zevententwintig Mergen Lands is verhuurd aan Cornelis Akkersdijk, ten opzichte tot de Huizing tot Ultimo April 1811 en ten aanzien der Landen tot Kersmis 1810, voor Agthonderd en tagtig Gulden 's Jaars, volgens Huurcedulle daar van zijnde, welke Huur den Kooper dien Conform moet gedogen en presteren, daartegen genieten de Huurpenningen zedert Kersmis 1807.

Het Huisje bij de Laan, met de Schuur, Speelhuisje en de Puinhoop van Cronestein is verhuurd aan Bartholomeus van Leeuwen, tot Ultimo April 1811 voor de Somme van Eenhonderd Gulden 's jaars, volgens de respective Huurcedulle daar van zijnde, welke Huur den Kooper dien Conform al mede moet gedogen en praesteren, daartegen genieten de Huurpenningen zedert 1. Februarij 1808.

De voorschreven aandeele in het bovenvermelde Viswater zijn, met en benevens de overige gedeeltens toebehoorende aan Vrouw G.L. Westpalm, Douariere van Panhuijs, op den 23. Meij 1804 aan diverse personen publiq verhuurd, tot Ultimo April dezès Jaars 1808, volgens de Voorwaarden daar van zijnde, welke Huur den Kooper zal moeten geheugen en gedogen, zonder daarvoor iets te genieten, als wordende huurpenningen door de Verkopers qq. aan zich behouden.

Alhier zij geweeten, dat aan Hermanus van Hensen, als bruiker van drie en een halve Mergen Lands, gelegen in de Cronesteinse of Knotter polder onder Soeterwoude, toebehoorende aan het Capittel van Hogenlande precario is toegestaan, Om deselver eige Hoornvee, zo Groot als Kleijn, Paarden en Schaapen te doen passeeren over de Laan van Cronestein tegen betaling van tien Gulden en twee Stuivers 's jaars, volgens acte op den 17. Februarij 1797 voor den Notaris Denijs Bouwman en getuijgen binnen dese Stad gepasseerd, na de inhoud van welke, den Koper zig zal moeten gedragen, zullende de recognitie hiervoren gemeld, zedert Kersmis 1807 ten voordeele van den Koper komen.

Op 2 april 1808 wordt de Hofstad "Cronesteyn", met een kapitale huismanswoning enz. bij openbare verkoop na het overlijden van Joseph van der Lis verkocht aan Abraham Blussé Jr. te Leiden voor 14.550,- (Erfgoed Leiden, Toegang nummer: 0500D, Zoeterwoude, schout en schepenen, Transportregister, Inv. Nr. 107, blad 29a,b,c,d, aktenummer 4907; kaart 97).

Literatuur: REPERTORIUM OP DE GRAFELIJKE LENEN IN RIJNLAND, 1222-1650 door J.C. Kort. Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 42-45 (1987-1990), een uitgave van de Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie

Blz. 151 Nr. 477. Zijn huizing en hofstede, (1531: genaamd Kronestein), waar hij op woont, met boomgaard, bos en land met een laan langs Rodenburger wetering in Zoeterwoude, strekkend van de molen noordoostwaarts zoals zijn land gaat, zijnde begraven met een gracht van 2 roeden, bijeen groot 20 morgen, (1556: waaronder 8 morgen weiland binnen de gracht en een kleine boomgaard voor de grote).

C. Waardepapieren

De opgave van de waardepapieren komt uit de inventaris van de nalatenschap van Joseph van de Lis door notaris Francois Pieter de Bas

Obligatien genegotieerd ten laste van Holland en Westvriesland gesproten uyt de Loterij van vijf millioenen gearresteerd den 23 en 24 Meij en 30 Junij 1787 ten Comptoire Leijden rentende à 2 1/2 percent

Een staande ten name van J. van der Lis gedateerd 1 Junij 1787 No. 16 folio 71 verso No. Rec. 300 geaggreëert 2 Julij 1788 No. 300 Reg. folio 12 groot in capitaal elf honderd gulden

Rest den interest zedert 1 Junij 1806

Een in alles als voren No. 16 folio 71 verso No. Rec. 300 No. 301 Reg. folio 12 groot in capitaal gelijke elf honderd gulden

Rest den interest zedert 1 Junij 1806

Dertig jarige renten ten laste als voren gesproken uyt de negotiatie geconsenteerd den 30 September 1788 ten Comptoire 's Hage rentende à 5 percent

Een staande in blanco gedateerd 1 Januarij 1789 folio 96 verso No. 3 No. Rec. 61 geaggreëert 1 November 1790 No. 786 Reg. folio 44 bij de belegging groot in capitaal vier honderd gulden

Rest de rente zedert 1 Januarij 1806

Een staande in blanco gedateerd 1 Meij 1789 folio 176 No. 2 No. Rec. 27 geaggreëert 1 November 1790 No. 1431 Reg. folio 79 bij de belegging groot in capitaal vier honderd gulden

Rest de rente zedert 1 Meij 1806

Een staande in blanco gedateerd 1 September 1789 folio 214 No. 4 No. Rec. 13 geaggreëert 1 November 1790 No. 1751 Reg. folio 96 bij de belegging groot in capitaal vier honderd gulden

Rest de rente zedert 1 September 1805

Een staande in blanco gedateerd 1 November 1789 folio 227 No. 4 No. Rec. 60 geaggreëert 1 November 1790 No. 1871 Reg. folio 103 bij de belegging in capitaal vier honderd gulden

Rest de rente zedert 1 November 1805

Nationale schuldbrieven spreekende ten laste van de Bataafsche Republicq rentende à drie percent

Een staande in blanco gedateerd 31 Meij 1802 No. 178873 geregistreerd 5 Julij 1802 No. 178873 folio 3258 groot in capitaal een Duizend gulden

Met drie coupons waarvan de eerste staat te verscheinen 1 maart 1803

Een staande in blanco gedateerd 31 Meij 1802 No. 178874 geregistreerd 5 Julij 1802 No. 178874 folio 3258 groot in capitaal een Duizend gulden

Met drie coupons waarvan de eerste staat te verscheinen 1 Maart 1803

Een staande in blanco gedateerd 31 Augustus 1802 No. 200339 geregistreerd 8 October 1802 No. 200339 folio 3687 verso groot in capitaal vijf honderd gulden

Met drie coupons waarvan de eerste staat te verscheinen 1 Augustus 1803

Een staande in blanco gedateerd 31 December 1799 No. 11214 geregistreerd 18 Februarij 1800 No. 11214 folio 150 groot in capitaal drie honderd gulden

Met twaalf coupons waarvan de eerste verscheenen is 1 December 1806

Nationale losrente spreekende ten laste van de Bataafsche Republicq rentende à vier percent

Een staande in blanco gedateerd 1 Meij 1802 No. 7373 geregistreerd 23 Augustus 1802 No. 7373
Reg. folio 148 groot in capitaal Een Duizend gulden

Met een coupon verscheenen 1 November 1807

Nationale losrenten spreekende ten laste als voren rentenden à drie en een half percent

Een staande in blanco gedateerd 1 November 1802 No. 12784 geregistreerd 16 Februarij 1803 No.
12784 folio 256 verso groot in capitaal Een Duizend Gulden

Met ses coupons waarvan de eerste verscheenen is 1 November 1807

Een staande in blanco gedateerd 1 Meij 1800 No. 7131 geregistreerd 4 December 1800 No. 7131
folio 107 verso groot in capitaal vijf honderd gulden

Met vier coupons waarvan de eerste verscheenen is 1 October 1807

Een in alles als de vorige No. 7132 groot in capitaal vijf honderd gulden

Met vier coupons waarvan de eerste verscheenen is 1 October 1807

Een in alles als de vorige No. 7133 groot in capitaal vijf honderd gulden

Met vier coupons waarvan de eerste verscheenen is 1 October 1807

Een in alles als de vorige No. 7134 groot in capitaal vijf honderd gulden

Met vier coupons waarvan de eerste verscheenen is 1 October 1807

Nationale losrente spreekende ten laste als voren rentende à drie percent

Een staande in blanco gedateerd 1 Augustus 1801 No. 16538 geregistreerd 28 December 1801 No.
16538 folio 249 groot in capitaal Een Duizend Gulden

Met vier coupons waarvan de eerste staat te verscheinen 1 Augustus 1808

Nationale losrente spreekende ten laste als voren rentende à 2 1/2 percent

Een staande in blanco gedateerd 1 November 1803 No. 4335 geregistreerd 31 Julij 1804 No. 4335
folio 87 verso groot in capitaal Een Duizend Gulden

Met vier coupons waarvan de eerste staat te verscheinen 1 December 1807

Bataafsche Rescribtien losbaar agt jaren na de Vrede rentende à vier percent

Een gedateerd 31 Meij 1796 No. 9929 groot in capitaal Twee Duizend Gulden

Met ses coupons waarvan de eerste verscheenen is 22 September 1807

Een mede gedateerd 31 Meij 1796 No. 9550 groot in capitaal Een Duizend Gulden

Met ses coupons waarvan de eerste verscheenen is 22 September 1807

Recepis genegotieerd ten laste van Holland gesproken uit de Heffing van ses percent gearresteerd den 17 Julij 1795 ten comptoire Leijden rentende à 2 1/2 percent

Holland, receptis van 27 gulden, 1795, uitgegeven te Dordrecht, papier, 16,7 x 11,1 cm.

Een staande in blanco gedateerd 6 Augustus 1796 No. 1252 groot in capitaal Een Duizend Gulden

Rest den interest zedert 1 Augustus 1806

Recepissen genegotieerd ten laste als voren gesproken uit de Heffing van ses percent gearresteerd den 10 Augustus 1796 ten Comptoire Leijden rentende à 2 1/2 percent

Een staande in blanco gedateerd 5 October 1797 No. 2176 groot in capitaal Een Duizend Gulden

Rest den rente zedert 1 Junij 1806

Een staande in blanco gedateerd 5 October 1797 No. 2175 groot in capitaal Een Duizend Gulden

Rest den rente zedert 1 Junij 1806

Een staande in blanco gedateerd 5 Augustus 1797 No. 548 groot in capitaal Een Duizend Gulden

Rest den rente zedert 1 Junij 1806

Recepis ten laste en comptoire als voren gesproken uit de Heffing van den Tachtigsten penning, gearresteerd 6 December 1797 rentende à 2 1/2 percent

Een staande in blanco gedateerd 5 Julij 1799 No. 610 groot in capitaal vier honderd gulden

Rest den interest zedert 1 December 1804

Aandeelen in het tweede contract van deelneming in het Plan van eene Negotiatie van vijftien miljoenen Livres Tournois tot het maken van een canaal in het koninkrijk Murcie in Spanjen opgericht binnen Gouda allen staande op toonder en groot Tien Gulden gedateerd 23 October 1775 met de Duplicaten daar toe behorende

Een zijnde No. 114 Lett. B

Een zijnde No. 115 Lett. B

Een zijnde No. 116 Lett. B

Dankzeggingen

Bij het onderzoek heb ik veel hulp en medewerking gekregen van de volgende personen en instanties:

Dr. Dieter Wolf, Leiter des Museums und Stadtarchivs der Stadt Butzbach (Wetterau, Hessen, Duitsland)

Bodo Heil, Kirchenarchivbetreuer Evangelische Markus-Gemeinde, Stadt Butzbach (Wetterau, Hessen, Duitsland)

Dr. Dietrich Wünsch (Stadt Rothenburg ob der Tauber, Beieren, Duitsland)

Medewerkers van de studiezaal van het Haags Gemeentearchief (HGA)

Mevrouw Carla de Glopper, Lisette van Koppen en overige medewerkers van het gemeentearchief van Voorschoten en Wassenaar (De Paauw, Wassenaar)

Mevrouw Lisa Lucassen, Michiel van Halem en overige medewerkers van de studiezaal van Erfgoed Leiden (Boisotkade, Leiden)

Paul Schevenhoven en andere medewerkers van de studiezaal van het archief van het Hoogheemraadschap van Rijnland

Medewerkers van de studiezaal van het Nationaal Archief in Den Haag

Medewerkers van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag

Mevrouw G.J. Weel-de Raad (Koninklijk Huisarchief in Den Haag)

Wim van den Eijkel (Voorschoten)

Piet van der Plas (Voorschoten)

Mevrouw Johanna Roelevink (Huygens / KNAW)

Jos Kaldenbach (NGV)

Ruud Braggaar (Voorschoten)

Ton Maat (Ulvenhout)

Hans Nagtegaal (Delft)

Mevrouw Maryke Snels (NGV Rijnland)

Niek Smit (Vereniging Hendrick de Keyser)

Bijlage over graaf Hendrik Trajectinus van Solms

http://www.dbnl.org/arch/hora005aant01_01/pag/hora005aant01_01.pdf

Solms. Hendrik Trajectinus graaf van Solms-Braunfels, zoon van graaf Johan Albrecht, den broeder der prinses van Oranje, en van Anna Elisabeth gravin van Dhaun-Falckenstein, werd te Utrecht geboren den 15den Maart 1637 en verkreeg op 25 April 1675 commissie als kolonel van het regiment „Guardes te voet". Vervolgens verkreeg hij op 10 Januari 1679 nog commissie als kapitein „van de Comp. grenadiers onder 't regiment Guardes van S. H.". Hij komt in het Journaal voor in 1675 en 1676 (Deel IV), was in 1680 in het gevolg van Willem III bij de reis naar Celle (Deel III) en nam, na den 31sten Augustus 1683 tot luitenant-generaal te zijn bevorderd, deel aan den tocht naar Engeland, I 12, 13 enz. Aan het hoofd der garde bezette hij op 28 December 1688 het paleis van Whitehall, I 50 (Dumont de Bostaquet, „Memoires", p. 226—'27). In 1690 was hij bij den tocht naar Ierland en den 24sten Maart 1691 werd hij tot generaal der infanterie benoemd, als hoedanig hij op 9 September d. a. v. den eed aflegde, I 488. In den slag bij Neerwinden werd hij zwaar gekwetst; hij stierf dien ten gevolge den 4den Augustus 1693, II 196. Kort te voren had hij zijn ontslag uit den dienst willen nemen, maar door overreding van Dijkveld, die hem „6 ueren onder handen gehad hadde", was hij op dat voornemen teruggekomen, II 196. Of hij de graaf van Solms was, die volgens zeggen van Valkenburg het hoofd verloren had in den slag bij Seneffe, IV 51, is niet duidelijk, en ook niet of hij degene was, die in Hongarije tegen de Turken had gediend.